Ազգ

AZG
armenian newspaper

Սեպտեմբեր 22
1992
Երեքշաբթի

օրաթերթ
Բ տարի, թիվ 93 (185)
գինը 2 ռ.

Երևան 375010
Հանրապետության 47

դասիչ 69149

հեռ. 581841, ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU

Բաքուն վերջնագիր է ներկայացրել հայերին

Ասոշիեյթըդ պրես լրատու գործակալության թղթակիցը Մոսկվայից հաղորդում է, թե սեպտեմբերի 20-ին Ադրբեջանն իբր դադարեցրել է ռազմական գործողությունները Լեռնային Ղարաբաղի դեմ և վերջնագիր ներկայացրել հայերին, որ մինչև երեքշաբթի օրը, այսօր, իրենց ուժերը դուրս բերեն այնտեղից։ Կիրակի օրը հեռախոսված մի հայտարարությամբ Ադրբեջանի բանակի հրամանատարը հայկական զինված ուժերից պահանջել է 48 ժամվա ընթացքում հեռանալ Լեռնային Ղարաբաղից, իր հերթին հաղորդել է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակիցը Բաքվից։ Ասոշիեյթըդ պրեսի թղթակիցը Արցախում և նրա շուրջը տեղի ունեցող կասկածի բախումների մասին վերջին տեղեկությունները հաստատելուց հետո հարց է տալիս, թե առայժմ հայտնի չէ, թե ադրբեջանցիներն ինչպես են իրականացնելու իրենց վերջնագիրը։ ■

Լաչինի միջանցքի մատույցներում թեժ մարտեր

Վկայակոչելով Հայաստանի պաշտպանության նախարարությանը, «Սնարք» գործակալությունը հայտնում է, թե երրորդ օրն է, ինչ չեն դադարում մարտական գործողությունները Լաչինի մարդասիրական միջանցքի մատույցներում։ Ադրբեջանական կազմավորումներն ապարդյուն կերպով փորձում են ճեղքել Ղարաբաղի ջոկատների պաշտպանական դիրքերը և փակել Գորիս-Լաչին-Ստեփանակերտ ճանապարհը։ Երեկվա դրությամբ ճանապարհը վերահսկվում էր ԼՂՀ ինքնապաշտպանության ուժերի կողմից։ Ադրբեջանական կողմը մարտական տեխնիկայի և կենդանի ուժի մեծ կորուստներ է կրում։

Այս տեղեկությունները հաստատեցին նաև Գորիսի շրջանի գործկոմից ավելացնելով, որ հիմնական մարտերն ընթանում են Լաչինի մարդասիրական միջանցքի հյուսիսային մատույցներում, որտեղ ադրբեջանական բանակն առայժմ ոչ մի քայլ առաջ չի եկել։

Մինչդեռ, Ադրբեջանի զանգվածային լրատվության միջոցները շարունակում են հայտարարել իրենց բանակի «հաջող գործողությունների» մասին տեղեկացնելով, թե իբր Շուշիում արդեն փողոցային մարտեր են ընթանում։ Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հայտնեցին ԼՂՀ Գերագույն խորհրդում, ադրբեջանական լրագրողների նման հայտարարությունները ըստ երևույթին կոչված են նշանավորելու մի յուրօրինակ հոբելյան՝ Էլչիբեյի նախագահության 100-րդ օրը։ ■

Լևոն Տեր-Պետրոսյանը Նյու Յորքում հանդիպեց Հիքմեթ Չեթինի հետ

Ինչպես հաղորդեց «Նոյյան Տապան» լրատվական գործակալությունը, սեպտեմբերի 21-ին, Նյու Յորքի ժամանակով ժամը 12:30-ին Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանը Նյու Յորքում ՄԱԿ-ի կենտրոնատեղիում հանդիպեց Թուրքիայի արտգործնախարար Հիքմեթ Չեթինի հետ։ Հանդիպման ժամանակ քննարկվեցին երկկողմանի հարաբերությունների հեռանկարներ, ինչպես նաև Ղարաբաղի հարցի կարգավորման հնարավոր ուղիները։ Երկու կողմերն էլ համակարծիք էին այն հարցում, որ Ղարաբաղի հարցի կարգավորման ճանապարհին առաջնայինը զինադադարի հաստատման խնդիրն է։ Հանդիպման ժամանակ քննարկման նյութ դարձան նաև առևտրատնտեսական ոլորտի փոխհարաբերությունները։ Նշվեց, որ համագործակցությունն այդ բնագավառում օգտակար կլինի երկու պետությունների համար։

Ուշ երեկոյան Հայաստանի Հանրապետության նախագահը պետք է հանդիպեր Ռուսաստանի Դաշնության արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրևի հետ։

(Նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի այցի մասին նյութերը կարդացեք 2-րդ էջում) ■

Հոկտեմբերի 20-ից ամերիկյան ցորենը կառաքվի Հայաստան

Այս օրերին Վաշինգտոնում ընթացող ՄՎՀ Վերակառուցման ու զարգացման համաշխարհային բանկի տարեկան ժողովի շրջանակներում Հայաստանի փոխվարչապետ Հրանտ Բագրատյանը Վաշինգտոնում հանդիպել է ԱՄՆ-ի պետական դեպարտամենտի գյուղատնտեսության գծով քարտուղար Վենեմանի հետ և քննարկել Հայաստանին գյուղատնտեսական վարկ տրամադրելու և պարենային օգնություն ցույց տալու հարցերը։ Ճշտվել են ամերիկյան ցորենի մատակարարման ժամկետները։ Ըստ ձեռք բերված համաձայնության, առաքումները կսկսվեն հոկտեմբերի 20-ից։ ■

Հարավսլավիայի վարչապետը շտապում է ՄԱԿ-ի ժողովին

Այն բանից հետո, երբ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը Ընդհանուր ժողովին հանձնարարեց արգելել Հարավսլավիայի անդամակցությունը, վարչապետ Պանիչը Բելգրադից երեկ մեկնեց Նյու Յորք ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովից պահանջելու, որ հետ կանգնի այդ քայլից։ Ռազմական հողի վրա երեկ և նախորդ օրերին ուժգին ռմբակոծությունները շարունակվեցին Սարաևոյում և Բոսնիայի մյուս բնակավայրերում։ Երեկ հայտնի դարձավ, որ քաղաքացիական զոհերի շարքում սպանվել են նաև 2 օտարերկրացիներ, որոնք մարդասիրական օգնությամբ էին զբաղված։ Մյուս կողմից, Բոսնիայում սերբերը տարբեր շրջաններում երեկ ձեռնարկեցին մարդասիրական օգնության տեղափոխումը խանգարող քայլերի՝ քողարկելու համար Անվտանգության խորհրդի որոշման դեմ։ Կանայք ու երեխաները մեծաքանակ բազմությամբ փակեցին բեռնատարների անցումը։ ■

Թուրքիան խոստանում է լուծել հացահատիկ տրամադրելու հարցը

Սուլեյման Դեմիրելի պատասխանը Խոսրով Հարությունյանին

Ինչպես հայտնի է, սեպտեմբերի սկզբին Հայաստանի վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը դիմել էր Թուրքիայի վարչապետ Սուլեյման Դեմիրելին 100 հազար տոննա հացահատիկ տրամադրելու խնդրանքով։

Հիշեցնենք, որ նամակում նշվում էր, որ եվրոպական համայնքի կողմից Հայաստանին տրամադրված 36 մլն. էկյուի վարկով գնված հացահատիկը ստանալուց հետո Թուրքիայի պարտքը կվերադարձվի։

Ինչպես հաղորդեցին Հայաստանի կառավարության լրատվական ծառայությունից, երեկ, սեպտեմբերի 21-ին վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը ստացել է Թուրքիայի վարչապետի պատասխանը։

Իր նամակում Սուլեյման Դեմիրելը մասնավորապես նշել է, որ Թուրքիայի կառավարությունը սկզբունքորեն համաձայն է օգնություն ցույց տալ հացահատիկի պաշարները լրացնելու գործում։

«Մենք պատրաստ ենք ընդունելու Ձեր պատվիրակությանը հացահատիկի տեղափոխման միջոցների, քանակի, ձևակերպումների և ժամկետների վերաբերյալ հարցերը քննարկելու համար», ասվում է նամակում։

Այնուհետև Ս. Դեմիրելը նշում է այն կարևորությունը, որ Թուրքիան տալիս է կովկասյան ժողովուրդների բարեկեցությանն ու բարգավաճմանը և հիշեցնում իր պետության ավանդական մոտեցումը մարդասիրական օգնություն ցուցաբերելու գործում։ *«Դա մեր անկեղծ ցանկությունն է՝ հարևան շրջանը տեսնել որպես համերաշխության և համագործակցության մի գոտի»*, ասում է վարչապետը և հավաստիացնում, որ Թուրքիան կշարունակի իր կառուցողական գործունեությունն այս առումով։ Նամակում Ս. Դեմիրելը նաև ամենայն բարիք է մաղթում հայ ժողովրդին։

Ավելացնենք, որ նամակը ստորագրվել է սեպտեմբերի 18-ին Անկարայում, ուղարկվել Մոսկվայի թուրքական դեսպանատուն, որտեղից Հայաստանի կառավարությանն է ուղարկվել երեկ։ ■

Ղարձակետը մոտ է Սիրիա-Իսրայել բանակցություններում

Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպության պատասխանատուների համաձայն, Սիրիայի և Իսրայելի միջև խաղաղության բանակցությունները շատ ավելի մոտ են դարձակետին, քան ակնկալվում էր։ Նրանք կարող են շատ մոտ ապագայում մի հայտարարություն հրապարակել իրենց միջև պատերազմական վիճակը դադարեցնելու մասին։ Այս մասին երեկ հավաստեց նաև վարչապետ Յիցխակ Ռաբինը խորհրդարանի նիստում, ավելացնելով սակայն, որ Սիրիան հույս պետք չէ ունենա 1967 թ. ամբողջ կորուստը վերստանալու։ Մյուս կողմից, Իսրայելի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը հայտարարեց, թե արաբների հետ համատեղ ծրագրերի մշակումը բանալի է խաղաղության խոսակցություններում առաջխաղացման համար։ ■

Գորիսի շրջանը հրետակոծության տակ. Տեղ գյուղում 6 զոհ

Ինչպես հայտնում են Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունից, անցած օրերին Ադրբեջանի տարածքից շարունակում էին զենքի տարբեր տեսակներից գնդակոծել և հրետակոծել Գորիսի շրջանի սահմանամերձ գյուղերն ու հայկական պաշտպանական դիրքերը։ Հրետակոծությունների հետևանքով վերջին օրերին միայն Տեղ գյուղում զոհվել են 6 բնակիչներ։ Կան նաև վիրավորներ և ավերածություններ։ Գնդակոծվում են նաև Կոռնիձորի հայկական պաշտպանական դիրքերը։

Հայ-ադրբեջանական սահմանի մի շարք հատվածներում հայկական կազմավորումներն ստիպված են եղել դիմել պատասխան գործողությունների՝ բռնամոլ կրակակետերը լռեցնելու նպատակով։ ■

Հանրապետության հրապարակից սկսվեց զանգվածային վազք նվիրված Անկախությանը

Հայկական աղբյուրները հաստատում են, որ վերջին օրերին Ղարաբաղում զոհվել են 275 ադրբեջանցի

Ղարաբաղի «Նորություններ» գործակալության տվյալներով, վերջին երկու օրվա մարտական գործողությունների ընթացքում զոհվել են մոտ 275 ադրբեջանցի զինվորներ։ Ղարաբաղի ինքնապաշտպանության շտաբում զոհերի այդպիսի մեծ քանակությունը բացատրում են զինվորների անբավարար վարժվածությամբ և կովից առաջ թմրադեղերի օգտագործմամբ։

ՂՆԳ-ն հայտնում է ադրբեջանցիների ձեռնարկած նոր հարձակման մասին Մարտունու շրջանում, որը կասեցվել է։ Ադրբեջանցիները նահանջել են կովի դաշտում թողնելով 90 զոհ, T-72 երկու տանկ և երկու զրահամեքենա։ Հայկական կողմից զոհվել է 4 մարդ։

ՂՆԳ-ի հաղորդագրությունների համաձայն, ադրբեջանցիներն անցած գիշեր փորձել են գրոհել Լաչինի միջանցքը։ Հայկական ստորաբաժանումները հարձակումը կասեցրել են ճանապարհից 12 կմ հեռավորության վրա։

ՂՆԳ-ն հայտնում է նաև Ղարաբաղի բնակավայրերի ուժեղ ռմբակոծության մասին։ Կիրակի երեկոյան ադրբեջանական ՄիԳ-21 և ՄիԳ-25 ինքնաթիռներից ռմբակոծվել են Ստեփանակերտը, Ասկերանի շրջանի Բադարա, Բալուջա և Շոշ գյուղերը, Մարտունին և Մարտունու շրջանի մի շարք գյուղեր։ ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերի շտաբից ստացած նախնական տեղեկությունների համաձայն, զոհվել և վիրավորվել են 19 մարդ։ Ինքնաթիռներից մեկը խփվել է, օդաչուն ամենայն հավանականությամբ զոհվել։

Միևնույն ժամանակ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտնում է Աղդամի ուղղությամբ հայերի գրոհի մասին։ Գրոհը կասեցվել է։ Ադրբեջանցիները իբր խփել են 4 տանկ, 4 հետևակի մարտական մեքենա, մեկ հաուբից և զենիթային «Շիլկա» կայանք։ Ադրբեջանական կողմից զոհվել են 30, վիրավորվել 102 մարդ։ ■

Անկախության օրն անցավ առանց ծոխ հանդիսությունների

Երեկ, սեպտեմբերի 21-ի առավոտյան ՀՀ փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանը, ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը, ինչպես նաև Գերագույն խորհրդի և կառավարության մի խումբ ներկայացուցիչներ այցելեցին Եռաբլուր, իրենց հարգանքի տուրքը մատուցելու Հայաստանի անկախության համար զոհված ազատամարտիկների հիշատակին։

Նույն օրը երեկոյան հեռուստատեսությամբ անկախության օրվա առթիվ հայ ժողովրդին դիմեցին Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Առաջինն ու ԳԽ նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, վարչապետ Խոսրով Հարությունյանը։ Շնորհավորանքի խոսք ասացին նաև Հայաստանում Ֆրանսիայի արտակարգ և լիազոր դեսպան Ֆրանս դը Արտենգն ու Իրանի գործերի ժամանակավոր հավատարմատար Ահմադ Սոբհանին։

Անկախության օրվա առթիվ Հայաստանի մայրաքաղաքում սովորականի պես ծոխ հանդեսներ չկազմակերպվեցին։ ■

digitised by A.R.A.R.@

Հատուկ թղթակցություն Նյու Յորքից

Նախագահ Լ. Տէր-Պետրոսեանի ժամանումը «Քենեդի» օդակայան

Նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանն ու անոր ընկերակցող շքախումբը Մ. Նահանգներ փոխադրող «Դելտա» օդանաւը էջք կատարեց Նիւ Եորքի «Ջոն Ֆիցջերալդ Քենեդի» միջազգային օդանաւակայանը կէս ժամ յապաղումով, Շաբաթ, 19 Սեպտեմբեր կէսօրէ ետք ժամը 3:30-ին:

Ընդունելութեան յատկացուած սրահը հաւաքուած էին աւելի քան երկու հարիւր հրաւիրեալներ, որոնք կը ներկայացնէին ամերիկահայ համայնքին քաղաքական, կրօնական, բարեսիրական, մշակութային կազմակերպութիւններն ու հայ մամուլը: Այնտեղ էին հոգեւոր առաջնորդ Խաժակ եպս. Պարսամեանը, ՀԲԸ Միութեան նախագահ տիկին Լուիզ Մանուկեան Սիմոնը, Հայկական համագումարի հիմնադիր խորհուրդի նախագահ Հրայր Յովնանեանը, Մեսրոպ արք. Աշճեանը, հայ կաթոլիկ վարդապետներ, ՌԱԿ-էն տաս հոգինոց պատուիրակութիւն մը՝ գլխաւորութեամբ Երուանդ Ազատեանի եւ Վաչէ Ղազարեանի, ՀՅԴ-էն, ՍԴ Հնչակեան կուսակցութենէն եւ Վարդանանց Ասպետներու համախմբումէն ներկայացուցիչներ, Հայկական համագումարի ատենապետ Երուանդ Պալասանեանը եւ ուրիշներ:

Հայ մամուլը կը ներկայացնէին «Նոր Օր»-ի խմբագիր Յակոբ Պօղոսեանը, «Պայքար»-ի խմբագիր Գրիգոր Քէօսէեանը, «Հայրենիք»-ի թղթակիցը, Armenian Observer-ի խմբագիր Օշին Քեշիշեանը, «Հայ Կեանքի» խմբագիր Արօ Ճամալեանը, «Երկունք»-ի խմբագիր Շաւէն Յարութիւնեանը, «Նոր Կեանք»-ի թղթակից Կարպիս Գասնճեանը, Լոս Անջելըսի հեռուստամէտէն Սամուէլ Պասկեւիչեանը, The Armenian Mirror-Spectator-ի աշխատակից Ֆլորանս Աւագեանը, The Armenia Reporter-ի խմբագիր Էդի Պօղոսեանը, «Ամերիկայի Ձայն» ռատիոկայանի թղթակիցը եւ Հայաստանի հեռուստատեսութենէն Մարգարիս Թախթաճեանը:

Խանդավառ ծափահարութիւններու տակ նախագահն ու տիկինը ներս գործեցին սրահ, ուր ՄԱԿ-ի մէջ Հայաստանի դեսպան Ալեքսանդր Արզումանեանը ներկայացուց հիւրերը: Յանուն ՀԲԸ Միութեան կեդրոնական վարչական ժողովի բարեգալուստի խօսք արտասանեց տիկին Լուիզ Մանուկեանը այս պատմական այցելութեան առթիւ, իսկ յանուն Հայկական համագումարին յաջողութեան մաղթանքներ ըրաւ պրն. Հրայր Յովնանեանը: Վերջինս յայտարարեց. «Ոչ միայն կ'ուզեմ վստահեցնել Ձեզ, որ մենք լեռան պէս [illegible] եմ Ձեր մէջքին եւ կը [illegible], որ ռամկավարական [illegible] մեր իշխանութիւ[illegible] յաջողի, եւ մենք [illegible] Ձեր գործունէու[illegible]»:

[illegible] Լ. Տէր-Պետրոսեանը [illegible] յայտնելով ջերմ [illegible] համար ըսաւ.

«Ես շատ ուրախ եմ, որ նորից բախտ վիճակուեց հանդիպելու ձեզ: Սա իմ երրորդ այցելութիւնն է Մ. Նահանգներ: Առաջին անգամ ես հնարաւորութիւն ունեցայ աւելի շատ շփուելու հայկական համայնքների հետ, Արեւելեան ափին եւ Արեւմտեան ափին: Իմ երկրորդ այցը աւելի պաշտօնական բնոյթ ունէր, որի ընթացքում հանդիպեցի նախագահ Բուշին, եւ պէտք է ներողամիտ լինէք, որ այդ այցի ընթացքում աւելի քիչ շփուեցի եւ հնարաւորութիւն էլ չկար շփուելու հայ գաղութի հետ:

Իսկ ներկայ իմ այցի նպատակը մասնակցութիւնն է Միացեալ Ազգերի կազմակերպութեան ժողովին: Հայաստանը առաջին անգամն է ներկայանում ՄԱԿ-ի ժողովին հանրապետութեան նախագահի մակարդակով: Առաջին անգամ Հայաստանը ՄԱԿ-ում ներկայացուել էր Հայաստանի արտաքին գործոց նախարարի կողմից, երբ մեր երկիրը ընդգրկուեց այդ միջազգային կազմակերպութեան շարքերը եւ բարձրացուեց հայոց եռագոյն դրօշը:

«Իմ նպատակն է Միացեալ ազգերի կազմակերպութեան գլխաւոր համագումարին ունենալիք ելոյթով ներկայացնել Հայաստանի դերն ու նշանակութիւնը այսօրուայ քաղաքակիրթ աշխարհում, ցոյց տալ, եւս մէկ անգամ հաստատել մեր հաւատարմութիւնը ժողովրդավարական սկզբունքներին, մեր հաւատարմութիւնը ազատ շուկայական յարաբերութիւններին եւ լուրջ տնտեսական վերափոխումներին եւ մեր հաւատարմութիւնը արտաքին խաղաղասիրական սկզբունքներին:

«Իմ նախորդ երկու այցելութիւնների ժամանակ էլ ես ամենաջերմ տպաւորութեամբ հրաժեշտ եմ տուել Մ. Նահանգներին, եւ կառավարութեանը եւ ժողովրդին, ու մասնաւորապէս՝ հայկական համայնքին: Եւ միանգամայն վստահ եմ, որ այս անգամ իմ տպաւորութիւնները կը բազմապատկուեն եւ աւելի ջերմ կը լինեն: Ես խորին շնորհակալութիւն եմ յայտնում բոլորիդ՝ ջերմ ընդունելութեան համար»:

Այնուհետեւ նախագահը ներկայացուց իրեն ընկերակցող պատուիրակութեան կազմը՝ արտաքին գործոց նախարար Րաֆֆի Յովհաննիսեանը (*«որ այժմ բացակայում է, նա պէտք է միանայ մեր պատուիրակութեանը»*), արտաքին գործոց փոխնախարար Արման Նաւասարդեանը, նախագահական աշխատակազմի ղեկավար Շահէն Կարամանուկեանը, նախագահի մամուլի քարտուղար Ռուբէն Շուգարեանը, նախագահի խորհրդականն (*«եւ մեր հայրենակից»*) Նիկոլ Շահգալդեանը, նախագահի օգնական Լեւոն Զուրաբեանը եւ (*«երկու պատուական հիւրերը»*) Ռոմանը եւ Գագիկը: Նախագահին խօսքերը անգլերէնի կը թարգմանէր Ռ. Շուգարեանը:

ԳՐ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ

1991, Նոյեմբեր. Լեւոն Տէր-Պետրոսյանի երկրորդ այցը Միացյալ Նահանգներ: Վաշինգտոնի օդանավակայանում եւ ԱՄՆ կոնգրեսում:
«Ազգ»-ի արխիվ

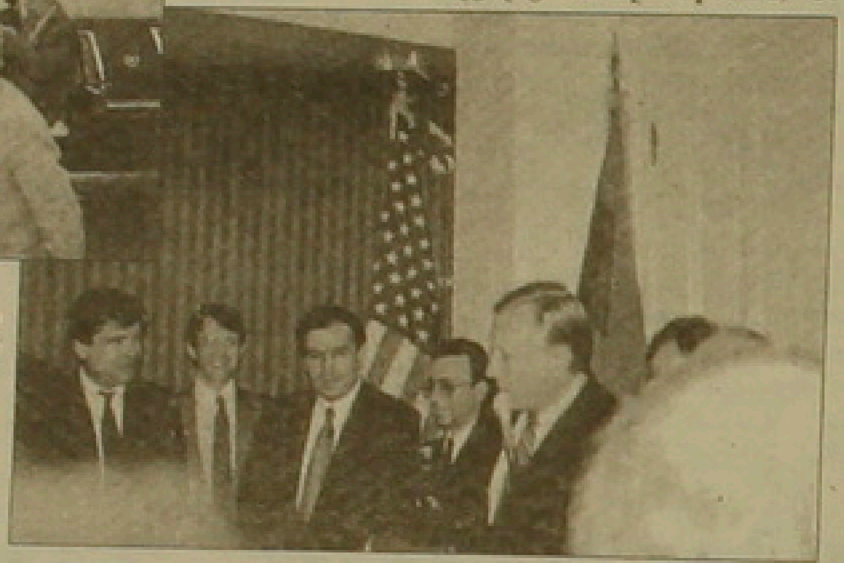

Կիրակի օրուան իրադարձութիւնները

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.– Կիրակի առաւօտ, Սէյնթ Ռիջիս պանդոկի հանդիսասրահներէն մէկուն մէջ, նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան նախաճաշ-հանդիպում մը ունեցաւ ամերիկահայ կազմակերպութիւններու ղեկավարներուն հետ, անոնց ներկայացնելով Հայաստանի եւ Արցախի կացութիւնը, ինչպէս նաեւ ծանօթացնելով ՄԱԿ-ի նստաշրջանի ընթացքին իր ունենալիք ելոյթին հիմնական միտք բանին:

Ապա, կէսօրուան ժամը 12-ին, ան այցելեց առաջնորդարան, Ս. Վարդան մայր տաճարը, ուր Գերշ. Խաժակ Պարսամեան յատուկ պատարագ մատուցեց Անկախութեան տօնին առթիւ: Մասնաւոր հոգեհանգիստ տեղի ունեցաւ անցեալի եւ ներկայի հայ բոլոր նահատակներուն եւ ազատագրական պայքարի մարտիկներուն հոգիներուն համար եւ ներկայ աւելի քան հազար հայրենակիցներու բաշխուեցաւ օրհնուած մատաղը:

Յետմիջօրէին, ժամը 3-ին, «Մերիոթ Մարքի» պանդոկի հսկայ հանդիսասրահին մէջ, շուրջ 2000 հայեր Նիւ Եորքէն եւ մօտակայ նահանգներէն հաւաքուած էին լսելու նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանը:

Հանդիսութեան բացումը կատարուեցաւ ամերիկեան ու հայկական մաղթերգներու երգեցողութեամբ (Արա Պարթեւեան): Ապա դեսպան Ալեքսանդր Արզումանեան պարզեց օրուան նպատակը:

Բրաուն համալսարանի նախագահ Վարդան Գրիգորեան անգլերէնով ներկայացուց հայ ժողովուրդի 3000-ամեայ պատմութեան հանգուցային կէտերը, հաստատելով, թէ համայն հայութիւնը նեցուկ կ'ուզէ կանգնիլ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանին:

Ծերակուսական Փրիսլի իր համակրանքը յայտնելով հայոց հանդէպ եւ Հայաստանի մէջ ձեռնարկուած ժողովրդավարական բարեփոխումներուն նկատմամբ, հիմնականին մէջ ծանրացաւ Ատրպէյճանի կողմէ խաղաղութեան բռնաբարման փաստին վրայ, ընդգծելով թէ ինք պիտի ջանայ, որ ԱՄՆ-ի կառավարութիւնը ճնշում բանեցնէ ՄԱԿ-ի վրայ եւ առնուին Ատրպէյճանը կարգի հրաւիրող քայլեր:

Այնուհետեւ նախագահ Լեւոն Տէր-Պետրոսեան ունեցաւ խիստ հաւասարակշռուած ելոյթ մը, ուր ներկայացուց Հայաստանի եւ Արցախի ընդհանուր կացութիւնը, կառավարութեան դիմագրաւած դժուարութիւններն ու ձեռք բերուած յաջողութիւնները, մասնանշելով հանդերձ, թէ կան թերիներ, որոնց արագագոյն ուղղութեամբ կ'առնուին քայլեր:

Նախագահը Արցախի հարցի լուծման ուղի նկատեց նախ պատերազմական վիճակի դադարեցումը եւ ապա բանակցութիւններու ձեռնարկումը:

Վերջաւորութեան, նախագահին անդրադարձաւ «Հայաստան» հիմնադրամին եւ կոչ ըրաւ որ ամէն հայ իր մասնակցութիւնը բերէ անոր՝ իբրեւ ազգային տուրք:

Հարց-պատասխանի կարճ պահէ մը ետք հանդիսութիւնը հասաւ իր աւարտին:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՀՅԴ-ն մաս չի կազմում կազմակերպչական հանձնախմբին

Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի Մ. Նահանգներ այցելության առթիվ Հայ հեղափոխական դաշնակցության Արեւելյան Ամերիկայի Կենտրոնական կոմիտեն հրապարակել է մի հաղորդագրություն, որտեղ հայտարարվում է, թե ՀՅԴ-ն չի մասնակցելու նախագահի այցի կազմակերպչական աշխատանքներին, սակայն *«իր ներկայացուցիչներով պիտի ներկայ գտնուի կարգ մը ձեռնարկներու»*:

Նշելով, որ Մ. Նահանգներում Հայաստանի դեսպանությունից ՀՅԴ-ն եւս *«ազնուօրէն»* հրավեր է ստացել մաս կազմելու ընդունելության հանձնախմբին, հաղորդագրությունը հստակեցնում է, որ *«նկատի ունենալով նախագահին Յունիս 29-ի ելոյթին պատճառով ստեղծուած կացութիւնը»*, կուսակցությունը *«չէ ընդառաջած»* այդ հրավերին, եւ իր ներկայացուցիչների միայն *«կարգ մը ձեռնարկներու»* մասնակցությունը պայմանավորված է *«նախագահի պաշտօնին»* հանդեպ ունեցած հարգանքով եւ *«յանուն ազգային միասնականութեան»*:

Վերջում հաղորդագրությունը ողջունում է հանրապետության նախագահի դիվանագիտական առաքելությունը, հույս հայտնելով, որ այն *«շօշափելի արդիւնք կ'ապահովէ մայր հայրենիքին եւ հայ ժողովուրդին համար»*:

Ամերիկահայ ազգային որոշ շրջանակների կարծիքով, հաղորդագրության գլխավոր նպատակն է հիշեցնել ՀՅԴ-ի շարքերին, որ կուսակցությունը շարունակում է խիստ վերապահություններ ունենալ նախագահի նկատմամբ եւ պետք չէ շատ ոգեւորվել նրա ներկայությամբ կամ այդ առթիվ կազմակերպվելիք հանգանակություններով:

Հանրապետությունում աճում է գործազուրկների թիվը

Ինչպես վիճպետկոմից հայտնեցին «Նոյյան տապան» գործակալությանը, սեպտեմբերի 1-ի տվյալներով հանրապետության ժողովրդական տնտեսությունում աշխատողները կազմում են 1 540 հազար մարդ, որը նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ պակասել է 5,2 տոկոսով, իսկ անցած ամսվանից՝ 0,1 տոկոսով: Պետական սեկտորում զբաղված են բնակչության 64 տոկոսը (985 հազար մարդ), կոոպերատիվ եւ մասնավոր սեկտորում՝ համապատասխանաբար 11,5 տոկոսը (178 հազար մարդ) եւ 24,5 տոկոսը (377 հազար մարդ): Սեպտեմբերի 1-ի տվյալներով, աշխատանքի տեղավորման կենտրոն են դիմել եւ գրանցվել 37,9 հազար մարդ, որոնցից 92,8 տոկոսը չեն աշխատում: Գործազուրկի կարգավիճակ են ստացել 83,4 տոկոսը կամ 29,3 հազար մարդ, որոնց թիվը այս տարվա օգոստոսի 1-ի դրությամբ ավելացել է 40,9 տոկոսով: Գործազրկության նպաստ են ստացել 73 տոկոսը (21,4 հազար մարդ): 3392 ազատ աշխատատեղերի պայմաններում աշխատանքի են տեղավորվել 367 մարդ:

Շաքարով եւ կարագով ավտոշարասյունը հասավ Երեւան

Երեկ Մինվոդի կողմից Երեւան ժամանեց Հայաստանի կառավարության ավտոշարասյունը, որը տեղ հասցրեց մի քանի տասնյակից ավելի տոննա շաքար եւ կարագ: Ինչպես հաղորդեցին կառավարության լրատվական ծառայությունից, երկու օր անց Վլադիկավկազից կժամանի մի այլ ավտոշարասյուն՝ իր հետ բերելով ալյուր:

Ադրբեջանցիները մեծ կորուստներ են տալիս

ԼՂ-ի պաշտպանության պետական կոմիտեն կիրակի օրը հերքեց Ադրբեջանի հայտարարությունը Լաչինի եւ Շուշիի շրջաններում 15 գյուղերի գրավման մասին: ԼՂՀ ՊՊԿ-ի տվյալներով, ադրբեջանցիները փորձել են սեպտեմբերի 19-ին գրոհել Լաչինի միջանցքը, բայց տալով 25 զոհ, ետ են շպրտվել: Հայկական կողմից զոհվել է 3, վիրավորվել 5 զինվոր: Հաջորդ օրը գրոհը կրկնվել է: Նախնական տվյալներով, զոհվել են 70 ադրբեջանցիներ: ԼՂՀ ՊՊԿ-ն հայտնում է նաեւ ադրբեջանցիների մեծաքիվ զոհերի մասին Մարտունու եւ Ասկերանի շրջաններում (250 եւ մոտ 100 սպանված): Հայերի կորուստները անհամեմատ քիչ են: Սպանված ադրբեջանցիները հիմնականում պատանիներ են: Նրանցից շատերի վրա երեւում են թմրադեղերի օգտագործման հետքեր:

Իսա Ղամբարով. Ադրբեջանը Ղարաբաղում բեկում է մտցրել

Մինչդեռ, Ադրբեջանի խորհրդարանի խոսնակ Իսա Ղամբարովը հայտարարել է, թե վերջին երեք ամիսներին, «Ադրբեջանում ժողովրդավարական ուժերի իշխանության գալուց հետո» հանրապետությանը հաջողվել է հասնել տարածքային ամբողջականության հաստատման» եւ «ԼՂ զինված գործողություններում ռազմական բեկման»: Ուրբաթ օրը, հանդես գալով Նյու Յորքի սոցիալական կառավարման ինստիտուտում, նա հայտարարել է, որ Ադրբեջանն ապրում է «գաղութային երկրից անկախ պետության ստեղծման շրջան»:

ԼՂՀ կառավարությունը միջոցներ է ձեռնարկում բյուջեի դեֆիցիտի կրճատման ուղղությամբ

Կտրուկ վատացել է դրամական շրջանառությունը Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Ինչպես հաղորդեցին «Սնարք»-ի թղթակցին ԼՂՀ նախարարների խորհրդում, պատճառը շարունակվող պատերազմը եւ տնտեսության կազմալուծումն է, ինչը հանգեցրել է հանրապետության բանկեր ներդրվող դրամի զգալի կրճատմանը: Այսօր ԼՂՀ բյուջեի դեֆիցիտը հասնում է մի քանի հարյուր միլիոնի: Այն փոքր-ինչ կրճատելու, ինչպես նաեւ ԱՊՀ երկրների հետ բովանդակալից տնտեսական կապերը կարգավորելու նպատակով վերջերս Լեռնային Ղարաբաղում գները ազատ են արձակվել: Սակայն, հաշվի առնելով բնակչության կյանքի ցածր մակարդակը, ԼՂՀ նախարարների խորհրդում որոշել են սահմանել սննդամթերքի հետեւյալ գները. 1 կգ հաց՝ 4 ռուբլի, միս՝ 60 ռուբլի, շաքար՝ 30 ռուբլի:

Ղարաբաղում վերսկսվել է աշխատավարձի վճարումը

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում սկսվել է պետական հիմնարկների աշխատակիցների աշխատավարձի վճարումը: Ինչպես հաղորդեց «Սնարք»-ի թղթակցին ԼՂՀ կառավարության ֆինանսա-տնտեսական բաժնի վարիչ Կարեն Ներսիսյանը, դա հնարավոր եղավ Հայաստանի կառավարության օգնության շնորհիվ, որն այդ նպատակով տրամադրել է մոտ 100 միլիոն ռուբլի: Սակայն, նշեց Ներսիսյանը, այդ դրամը բավարար չէ գործազրկության նպաստները վճարելու համար, որոնք չեն տրվել սկսած ընթացիկ տարվա սկզբից:

digitised by A.R.A.R.@

«Անկախության 12 ամիսները»

ՀՀ ԳԱ սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոնի հարցման արդյունքները

Հարցումը բաղկացած է մի շարք հարցերից, որոնց մասնակիցները պետք է պատասխանեին 5 բալանոց համակարգով, որտեղ 5-ը նշանակում է հարցի հետ համաձայնություն, իսկ 1-ը՝ անհամաձայնություն: Ներկայացվում են հարցերը՝ ծայրահեղ գնահատականներով.

1. Հայաստանը երբեք չի կարող լինել անկախ պետություն: Այն, ինչ կատարվում է այսօր, մեր կործանման նախանշանն է:
Համաձայն են 12,85 տոկոսը:
Համաձայն չեն 33,39 տոկոսը:

2. Անկախությունը մեր դարավոր երազանքն է, եւ այսօրվա դժվարությունները ոչինչ են այդ նպատակի հետ համեմատած:
Համաձայն են 22,04 տոկոսը:
Համաձայն չեն 11,19 տոկոսը:

3. Մենք երբեք չենք կարող անկախ լինել մեր աշխարհագրական դիրքի պատճառով: Չլիներ Ղարաբաղի հարցը, անպայման կծագեր ուրիշը:
Համաձայն են 9,02 տոկոսը:
Համաձայն չեն 28,05 տոկոսը:

4. Անցած տարին ապացուցեց, որ Հայաստանը կարող է անկախ լինել նույնիսկ պատերազմի, շրջափակման եւ տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում:
Համաձայն են 22,87 տոկոսը:
Համաձայն չեն 15,03 տոկոսը:

5. Մեր ժողովրդին օտար է անկախության գաղափարը, հետեւաբար նրան անհրաժեշտ է հովանավորություն վերեւից:
Համաձայն են 14,69 տոկոսը:
Համաձայն չեն 29,88 տոկոսը:

6. Այդքան տարիներ կայսրության կազմում լինելուց հետո, մենք վերջապես առաջին քայլերն արեցինք անկախության ուղիով, ըստ որում մյուս հանրապետություններից ոչ վատ:
Համաձայն են 21,37 տոկոսը:
Համաձայն չեն 11,35 տոկոսը:

7. Հայաստանը անկախ կլիներ, եթե չլիներ Ղարաբաղի հիմնահարցը:
Համաձայն են 10,18 տոկոսը:
Համաձայն չեն 27,88 տոկոսը:

8. Բոլոր գործերի սկիզբն էլ դժվար է, ներկա դրությամբ մենք առաջին քայլերն ենք անում անկախության ուղիով: Կանցնի որոշ ժամանակ, եւ բոլոր խնդիրները կլուծվեն:
Համաձայն են 22,54 տոկոսը:
Համաձայն չեն 8,18 տոկոսը:

9. Բոլոր այդ հեղաշրջումները, փոփոխությունները ոչինչ էլ չարժեն, երբ վատանում է հասարակ մարդկանց կյանքը:
Համաձայն են 36,56 տոկոսը:
Համայայն չեն 9,18 տոկոսը:

10. Այն, ինչին մենք հասել ենք, իրական անկախություն չէ, քանի որ առաջվա պես կախված ենք Ռուսաստանից: Ի դեպ, այդ «անկախությունը» մենք ստացել ենք վերեւից:
Համաձայն են 35,23 տոկոսը:
Համաձայն չեն 9,18 տոկոսը:

11. Իրականում տեղի է ունեցել «վերեւների» կազմի, կառավարման համակարգի փոփոխություն:
Համաձայն են 46,74 տոկոսը:
Համաձայն չեն 11,35 տոկոսը:

ՀՀ ԳԱ սոցիոլոգիական հետազոտությունների կենտրոն

Դպրոցը բողոքում է. ճի՞շտ թե սխալ

Երբ մտա Երեւանի Շեւչենկոյի անվ. դպրոցի 10¹ դասարան, զարմացա տեսնելով գրատախտակի վրայի պաստառը, որի վրա խոշոր տառերով գրված էր. «Մեր դասատուները խուլիգաններ չեն»:

«Մեզ 10¹ դասարանից հայտնեցին, որ ժողկրթբաժվար Ջեմմա Հովհաննիսյանն իրենց եւ ուսուցիչների ներկայությամբ հայտարարել է, թե մեր ուսուցիչները խուլիգաններ են եւ նրանց պետք է վռնդել», բացատրեց աշակերտներից մեկը:

«Մենք դուրս կգանք ցույցի եւ թույլ չենք տա, որ մեր դպրոցում նորից ռուսական ոգին թեւածի», վրդովված գոչում էին երեխաները:

Ի՞նչ էր պատահել...

«Այստեղ ռուսականի եւ հայկականի խնդիր չկա, պարզաբանում է ուսմասվար Միդա Շահվերդյանը: Բանն այն է, որ առանց գրավոր որոշման, երկու օր իրար հետեւից Սպանդարյանի գործկոմի նախագահի տեղակալ Վաղինակ Շափաղաթյանը շինանյութով բեռնված մեքենաներ է ուղարկում դպրոց՝ 4-րդ հարկն առանձնացնելու եւ ռուսական դպրոց դարձնելու նպատակով: Եւ երբ թույլ չտվեցինք շենքը մասնատել ու արգելեցինք շինանյութը դատարկել, նա մեզ սպառնաց, թե միլիցիա կբերի, մեքենաների ու բանվորների պարապուրդի դիմաց մեր աշխատավարձը կկտրի եւ, միեւնույն է, իր ծրագրածը կանի: Այս ամենը լսելով՝ կոլեկտիվը ոտքի կանգնեց (10-րդ դասարանի մի քանի ակտիվ երեխաներ միացան նրան) եւ գնաց ժողկրթբաժին՝ պարզելու այս անօրինականության պատճառը: Ժողկրթբաժվարի ժամանակավոր պաշտոնակատարն էլ, առանց քննելու, բոլորի ներկայությամբ մեզ խուլիգան անվանեց: Մեզ սխալ չհասկանաք, մենք այս ամենին քաղաքական աստառ չենք տալիս եւ դեմ չենք ռուսական դպրոցներ բանալուն:

Վերջին 4-5 տարում մեր դպրոցի գլխին ինչեր ասես չեն արել, շարունակեց նա: Նախկին ժողկրթբաժվարներից Յուրա Մանուկյանը, օգտվելով նախկին տնօրեն Արթուր Անտոնյանի թուլությունից, վերանորոգման անվան տակ ավերեց դպրոցը, դռները հանեց, տեղը ֆաներայի դռներ տեղադրեց, նկուղային հարկերը ծախեց կոոպերատիվին՝ կոշկակարանոց բացեց, ֆիզկուլտ դահլիճի մի մասը տվեց կոոպերատորներին: Ինչ ասես չենք քաշել: Հիմա էլ չորրորդ հարկն են մեզանից խլում»:

Դիմեցի շրջխորհրդի պատասխանատու Վաղինակ Շափաղաթյանին:

«Դուք եթե լինեիք մեր տեղը՝ ինչպե՞ս կվարվեիք, հարցիս հարցով պատասխանեց, երբ մի դպրոց նեղվածքի պատճառով պարապմունքներն անց է կացնում երկհերթ, մյուսը լողում է ազատ դասասենյակների մեջ: Լավ իմանալով շրջանի դպրոցների վիճակը, մենք գտանք, որ Շեւչենկոյի դպրոցն ամենահարմարն է: Նրա 4-րդ հարկը լրիվ կառանձնացնեինք եւ կտրամադրեինք ռուս երեխաներին: Դպրոցի շենքը մերն է, եւ դա որոշել ենք ժողկրթբաժնի հետ համատեղ»:

Շեւչենկոյի անվան դպրոցը թերբեռնված է, իսկ նրանից քիչ այն կողմ՝ ի սկզբանե հայկական դպրոցը խիստ ծանրաբեռնված: Գուցե ընդունելությունների հարցում մեղքի իր բաժինն ունի ժողկրթբաժի՞նը:

«Դպրոցը շատ աշակերտ կունենար, եթե կոլեկտիվը լավ աշխատեր, պարզաբանում է պրն Շափաղաթյանը: Մի կոլեկտիվ, որ թույլ է տալիս ամբողջ շենքը թալանեն, դուռ-լուսամուտ տանեն, թողնեն, որ դպրոցը քայքայվի: Բնական է, որ քիչ ծնող կհամաձայնի իր երեխային նման դպրոց տանել»:

Թույլ տվեք չհամաձայնել պրն. Շափաղաթյանի հետ: Այդ դպրոցն ունի հիանալի մանկավարժներ, գիտության թեկնածուներ եւ, երբ դեռ ռուսական էր, այնքան աշակերտ ունէր, որ քիչ էր մնում միջանցքներում դասեր անցկացնեին: Այսօր բոլոր նախկին ռուսական դպրոցների առջեւ է ծառացած նույն խնդիրը՝ ծնողը մտածում է. «Եթե երեխաս պիտի հայկական դպրոց հաճախի, ավելի լավ է ընդունվի ի սկզբանե հայկական դպրոց, որտեղ դասատուներն ունեն հայկական կրթություն եւ դասավանդում են մաքուր հայերենով»:

Սա է հիմնական պատճառը, թե ինչու այսօր գրեթե բոլոր նախկին ռուսական դպրոցները թերծանրաբեռնված են: Կանցնի 2-3 տարի՝ կաղապտացվեն թե դասատուները, թե ծնողները, եւ այդ դպրոցները, ինչպես նաեւ Շեւչենկոյի անվանը, կվերականգնեն իրենց նախկին վարկը:

Այն ժամանակ ի՞նչ պիտի անենք, երբ նրանք պահանջեն իրենցից խլված 4-րդ հարկը վերադարձնել:

Գուցե սա՞ն պատասխանեն շրջխորհրդի պատասխանատուները:

ԼԵՅԼԻ ԴԵԽՈՅԱՆ

Մենք երեխաներին պատերազմի համար չենք ծնում

Երեկ Երեւանում, Միությունների տան մեծ դահլիճում իր աշխատանքներն սկսեց «Մայրերն ընդդեմ բռնության» միջազգային համաժողովը:

Հանուն խաղաղության աշխարհի բոլոր մայրերի ուժերի միավորմանն ուղղված Հայաստանի զինվորների ծնողների կոմիտեի նախաձեռնությանն արձագանքել են Ռուսաստանի զինվորների մայրերի խորհուրդը, որն իր մեջ ընդգրկում է 50 համանուն տարածքային կոմիտեներ, Մոսկվայի, Կուզբասի, Կրասնոդարի ներկայացուցիչները: Համաժողովի աշխատանքներին մասնակցում են նաեւ Ֆրանսիայի, ԱՄՆ-ի, Մոլդովայի պատվիրակությունները:

Հրավեր էր ուղարկված նաեւ Ադրբեջանի կանանց, սակայն նրանցից պատասխան չի ստացվել:

Համաժողովի հիմնական նպատակը երկրագնդի վրա խաղաղություն հաստատելու համար պայքարող մայրերի համաշխարհային կազմակերպություն ստեղծելու մասին հռչակագիր ընդունելն է:

Այսօր համաժողովը կշարունակի իր աշխատանքները:

Հ. Պ.

Ավանդական տոն Մուսա լեռում

77-րդ տարեդարձն էր Մուսա լեռան հերոսամարտի, եւ հազարավոր մարդիկ, ինչպես վերջին քսանամյակում ամեն տարի, կիրակի օրը, սեպտեմբերի 20-ին հավաքվել էին Մուսա լեռ գյուղի հուշարձանի մոտ՝ հիշելու ցեղասպանական ծրագրերի դեմ ծառացած, իրենց ժողովրդի արժանապատվությունը պաշտպանած մի բուռ քաջերի սխրագործությունը 1915-ին, նրանց ազատամարտի ղեկավարներ Պետրոս Տըմլաքյանին, Եսայի Յաղուբյանին եւ մյուսներին:

Հազարավոր հայրենակիցների առաջ հանդիսության բացման խոսքն արտասանեց «Մուսա լեռ» հայրենակցական միության վարչության նախագահ Կամո Տեր-Պետրոսյանը, որից հետո Ջեբել Մուսայի հերոսների անմահ հիշատակը ոգեկոչելու եւ դրանք Արցախյան մեր ներկա ոգորումների հետ համակոչելու համար ամբիոն բարձրացան Վերժինե Սվասյանը, մշակույթի նախարար Հակոբ Մովսեսը, Շվեյցարիայի հայ համայնքից՝ վերապատվելի Ջեյմս Գառնուզյանը, «Մուսա լեռ» հայրենակցական միության Սան Ֆրանցիսկոյի վարչության ատենապետ Ժոզեֆ Մաթոսյանը, Հալեպից՝ տիկին Սիրվարդ Շերմեթյանը եւ «Լիգա մի» փոխտնօրեն Էդվարդ Սադոյանը:

Օրհնության եւ ողջույնի խոսք էր հղել Ամենայն հայոց հայրապետ Վազգեն Առաջինը, որի գիրն ընթերցեց Վազգեն աբեղա Միրզախանյանը, իսկ ՀԲԸ Միության Երեւանի գրասենյակի վարիչ Լեւոն Ղազարյանը կարդաց տիկին Լուիզ Սիմոն Մանուկյանի ողջույնի խոսքը:

Ժողովրդական տոնախմբությանն իրենց մասնակցությունը բերեցին մշակութային խմբեր՝ «Նավասարդ» երգչախումբը (գեղ. ղեկ.՝ Ռուբեն Շարբաթյան), «Արտաշես» պարախումբը (գեղ. ղեկ.՝ Գեւորգ Աբանեսյան) եւ «Մուսա լեռ» ազգագրական խումբը (գեղ. ղեկ.՝ Տիգրան Ջեբիչյան):

Վերջում օրհնվեց ավանդական հարիսան եւ բաշխվեց բոլոր ներկաներին: ■

Գրաչովն ու Կիտովանին հանդիպեցին Սոչիում

Կիրակի օրը Սոչիում հանդիպեցին Պավել Գրաչովն ու Թենգիզ Կիտովանին: Ինչպես «ԻՖ»-ին հայտնեցին Վրաստանի պաշտպանության նախարարության լրատվական կենտրոնում, հանդիպման ժամանակ քննարկվել են Աբխազիայի հակամարտության կարգավորմանն ուղղված կողմերի գործողությունների կոորդինացիային առնչվող հարցեր:

Հանդիպման մանրամասները դեռ հայտնի չեն: ■

Աղետի գոտու 25 երեխա հյուրընկալվեց Եգիպտոսում

Աղետի գոտու 25 ծնողազուրկ երեխաներից կազմված խումբը Հայ բարեգործական ընդհանուր միության (ՀԲԸՄ) Կահիրեի մասնաճյուղի հրավերով եւ ՀՀ սոցապ նախարարության նախաձեռնությամբ օգոստոսին մեկնեց Եգիպտոս: Նրանց դիմավորեցին «Նուբար» մարզական միության սաները: Կահիրեի հայ գաղութը ամեն ինչ արել էր սպեղանի դնելու ծանր կորուստներ տեսած որբուկների սրտերին:

Կահիրեի «Նուբար» ակումբի, ՌԱԿ-ի «Կոկանյան» սրահի, ՀՀԴ-ի, «Հուսաբեր» մշակութային միության, հնչակյանների, 1915 թվականի որբերի եւ հայկական այլ կազմակերպությունների ակումբներում ու սրահներում 14 օր թեւածեց հայկական երգն ու պարը: Խումբը ղեկավարում էր երգահան Նուբար Ասլանյանը:

Որբուկներին Եգիպտոսի պատմությանն ու հայ համայնքի հետ նրա ունեցած կապերին ծանոթացնելու համար տարբեր ակումբների ներկայացուցիչներ նրանց տարան տեսարժան վայրեր, թանգարաններ, պատկերասրահներ ու հայկական եկեղեցիներ:

Ալեքսանդրիայի Սուրբ Պողոս-Պետրոս եկեղեցում Տեր Գրիգոր խաչակիր քահանա Օհանյանը եւ ազգային իշխանության ատենապետ պրն Անդրանիկ Միքիչյանը համայնքի կողմից օրհնելով երեխաներին, նրանց վզերից կախեցին ոսկե խաչերով շղթաներ:

Այցելության վերջին օրը հյուրերը եւ տեղացիները հավաքվել էին ՀԲԸՄ-ի սրահում:

Երեկոյի համար անակնկալ էր Երեւանից ժամանած Մալյանի անվան թատրոնի մուտքը, որը միանալով 25 երեխաներին, ողջ երեկո դահլիճը թնդացրեց հայկական երգ ու պարով:

Երեխաների ճամփորդական ծախսերը հոգացել էին Հայաստանի առեւտրի նախարարության թիվ 2, 4, 6 եւ 7 սննդաների տնօրենները, որոնցից յուրաքանչյուրն այդ նպատակի համար տրամադրել էր 50000 ռուբլի:

Լ. Դ.

«Վեստի» հերթական անակնկալը չի հաստատվում

Հունիսի 29-ին «Վեստի» ծրագիրը գիշերային թողարկման ժամանակ մատուցեց հերթական անհեթեթ անակնկալը. *«Այն, որ արտասահմանյան վարձկանները հայերի կողմից կռվում են Ղարաբաղում, հաստատվում է փաստով: Ահա նրանցից մի քանիսը. արտասահմանյան երկու նշանառու աղջիկներ եւ լիբանանցի Մուրադ Մուրադյանը, որը զոհվել է նռնակները ձեռքին»*: Այնուհետեւ էկրանին երեւացին երկու գեղեցկատես աղջիկներ եւ Բեյրութում հրատարակվող «Սփյուռք» հանդեսի հաֆասանյան թղթակից Մուրադի՝ անգլերեն լեզվով գրված վկայականը լուսանկարով:

Մուրադը կենտրոնում, ընկերների հետ

Վանաձորում այդ լուրը շամփրեց բոլորին, հատկապես Մուրադին մոտիկից ճանաչողներին: Քաղաքի թիվ 15 դպրոցի շրջանավարտ, Երեւանի բժշկական ինստիտուտի հինգերորդ կուրսի ուսանող Մուրադ Մուրադյանի առաջնեկը վերջերս էր ծնվել, ու ահա այս բոթը...

Սակայն օրերս անսպասելիորեն Վանաձորում հայտնվեց «նռնակները ձեռքին զոհված» Մուրադ Մուրադյանը:

– Շուշիի գրոհի նախորդ օրը մեր ջոկատին հանձնարարվեց փակել Աղդամ-Արդալ-Ստեփանակերտ ճանապարհը Արդալ գյուղի մոտ: Մեր ջոկատի հետ էին նաեւ ֆրանսիացի եւ ամերիկացի երկու լրագրող աղջիկներ, որոնք Արցախ էին ժամանել պարզելու հակամարտության գոտում հայկական կողմի մասին իրենց դիրքորոշումը:

Մեր թրջված բաճկոնները, որոնց գրպաններում էին գտնվում նաեւ մեր վկայականները, կախել էինք զորանոցի պատից: Դեռեւս չէինք հասցրել չորանալ, երբ մեզնից շատ մոտ պայթեցին արկերը: Բոլորս դուրս նետվեցինք գրավելու մեր մարտական դիրքերը... Մոտակա ձորից դեպի մեզ էին շարժվում թշնամու տանկերն ու զրահատեխնիկան: Կարճ ժամանակում խփեցինք մեկ տանկ եւ հետեւակի երկու մարտական մեքենա, բայց թշնամին շարունակում էր առաջ շարժվել, առանց հաշվի առնելու կորուստները: Ռացիայով օգնություն կանչեցինք Ստեփանակերտից: Ջոկատի հրամանատարը՝ 33-ամյա Աշոտը, հրամայեց նահանջել դեպի անտառ, անպայման փրկել օտարերկրյա լրագրողներին:

Իսկ ինքը, վերցնելով նռնակները, մնաց դիրքում: Նրան միացավ նաեւ ջոկատի ամենակրտսեր, բայց ամենափորձառու տղաներից մեկը՝ քսանամյա Արմենը:

Մենք նահանջեցինք դեպի անտառը, ապահով տեղ հասցրինք աղջիկներին...

Մեր թողած դիրքերի գրավումը թշնամուն շատ թանկ էր արժեցել: Մեր տղաներից արկերի պայթյունից, ցավոք, զոհվել էին Աշոտն ու Արմենը՝ նռնակները ձեռքներին:

Թշնամին մտել էր զորանոց, թալանել ամեն ինչ: Երբ, օգնություն ստանալուց հետո, մենք հարձակման անցանք, թուրքերը փախան, իրենց հետ տանելով մեր բաճկոնները՝ վկայականներով: Արմենի խոշտանգված մարմինը, պարզվում է, շփոթել են ինձ հետ:

Շուշիի գրավումից բավական ժամանակ անց թուրքերը զանգում են Ստեփանակերտ, հաղորդելով, որ իրենց տրամադրության տակ է լիբանանցի զոհային Մուրադ Մուրադյանի դիակը եւ առաջարկում այն փոխանակել թուրք քանիհինգ գերիների հետ... Այդ անաստվածները որքա՞ն ցածր էին գնահատել ինձ... Թեկուզ մեռած, բա էդքան էժան արժե՞մ,- կատակով եզրափակեց Մուրադը:

«Վեստի» հերթական գյուտը ցույց է տալիս, թե որքան են հավաստի ադրբեջանական աղբյուրներից ստացված մյուս տեղեկությունները:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ՊԻՂԱՏՈՍՆԵՐԸ

Մեր օրերու պիղատոսները կը կոչուին Միացեալ Նահանգներ եւ Ռուսիա, պիղատոսիկները՝ Անգլիա եւ Ֆրանսա, այդ անուանակոչութեան թեկնածուները՝ Եւրոպական Համայնքի մնացեալ տասը պետութիւնները:

Խաչելութեան գլխաւոր դատապարտուածներն են Արցախ եւ Բոսնիա: Այս վերջինին դատը կը վերաքննուի եւ ապահովաբար մօտ ատենէն այդ երկիրը պիտի հռչակուի անկախ եւ իր տեղը պիտի գրաւէ ՄԱԿ-ի մէջ, դառնալով անոր 180-րդ անդամը: Երջանի՜կ Բոսնիա, հակառակ իր հազարաւոր զոհերուն եւ շուրջ մէկ միլիոն գաղթականներուն: Երջանիկ՝ իր աշխարհագրական դիրքով եւ բախտաւոր՝ իր կրօնքովը: Որոշ է, թէ 20-րդ դարու այս վերջին տասնամեակին մենաշնորհեալ երկիրներու կարգին կը դասուին այն ժողովուրդները, որոնք մահմեդականութիւնը ընդգրկած են որպէս կրօնք, այդ երկիրները կոչուին Բոսնիա թէ Ազրպէյճան: Բնականաբար, ինքնին կրօնական հաւատալիքը չէ, այլ այդ կրօնական դրօշին ներկայացուցած առաւելութիւնը՝ տնտեսական եւ երկրա-քաղաքական ուժը, որուն ամենէն բարձր գիտակցութիւնը ունի Թուրքիան:

Ռուսիան, խորհրդային հանրապետութիւն կոչուի թէ անկախ Ռուսական Դաշնակցային Հանրապետութիւն, կը մնայ նոյնը, եւ տարբերութիւն չ'ըներ թէ անոր ղեկավարը Միխայիլ Գորբաչով կ'անուանուի թէ Բորիս Ելցին: Առաջինը եթէ խորհրդային բռնատիրական ծաւալապաշտ պետութեան մը նախագահն էր, երկրորդը ժառանգորդն է ցարական կայսրութեան եւ շարունակողը անոր աւանդական քաղաքականութեան: Հետեւաբար տարբերութիւն մը կարելի չէ տեսնել գորբաչովեան եւ ելցինեան քաղաքականութեան մէջ: Մեզի համար այս ցաւալի իրողութիւնը անգամ մը եւս վերահաստատելու տխուր փաստը ունեցանք վերջին երկու ամիսներուն:

Շահումեանի շրջանի հայ բնիկ տէրերը մի քանի օրուան մէջ պարպուեցան, նոյնպէս՝ Արցախի Մարտակերտի բնակչութիւնը: Սպաննուեցան, խոշտանգուեցան բազմահարիւր հայեր: Ի՞նչ եղաւ հակազդեցութիւնը ռուսական կայսերական դրօշակը պարզած Կրեմլի նոր տէրերուն, ճիշդ այն՝ ինչ որ էր մուրճ-մանգաղով խորհրդանշուող համայնավար իշխանութիւններունը՝ գացէ՛ք լեզու գտէք Ազրպէյճանի հետ: *«Դաշնակցային Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը մէկ անգամ եւս հակամարտող կողմերուն հաստատակամօրէն կոչ կ'ընէ հրաժարելու հակամարտութեան լուծման ուժային փորձերու ապարդիւն ուղիէն, եւ անոր խաղաղ կարգաւորման ու ամենէն առաջ արիւնահեղութեան դադրեցման նպատակով լրջօրէն ու յամառօրէն աշխատիլ՝ նստելու համար բանակցութիւններու սեղանը»:*

Ձեզի ծանօթ չի՞ հնչեր այս «խրատականը»: Գորբաչով, երբ իր ներքին գործերու պաշտպանութեամբ Ստեփանակերտի մէջ տեղաւորեց Բաքուի մարզպանները, անոնց թոյլ տալով որ հայերուն հետ վարուին ճորտատիրոջ նման, նոյն խորհուրդը կու տար Երեւանին եւ Ստեփանակերտին, երբ անոնք օգնութեան աղաղակներ կը բարձրացնէին Կրեմլի ուղղութեամբ:

Ռուսիա թէ Խ. Միութիւնը, երկուքն ալ նոյն պիղատոսներն են: Ելցին, ինչպէս Գորբաչով, լաւ գիտեն թէ «հակամարտող կողմեր»էն մէկը, այսինքն՝ Բաքու, «բանակցութիւններու սեղան» պիտի չնստի հայերուն հետ, քանի ան որոշած է Արցախի հարցը լուծել զէնքի ուժով, լուծում մը, որ կը նշանակէ Արցախը վերածել երկրորդ Նախիջեւանի:

Մ. Նահանգներու ժխտական քաղաքականութեան մասին կարելի է նոյնքան եւ քիչ մըն ալ աւելին ըսել:

Ուաշինկթընի համար կարեւոր է, անկասկած, Կովկասի խաղաղութիւնը եւ հայ-ազրպէյճանական հակամարտութեան խաղաղ լուծումը: Ու քանի որ այդ «խաղաղ լուծումը» ինքնաբերաբար չի կրնար գոյանալ, Ամերիկան կը հետեւի քաղաքական ուղիի մը, որուն արդիւնքը կրնայ ըլլալ Արցախի հայաթափումը:

Ուաշինկթընի համար աւելի կարեւոր է Իրանի մեկուսացումը, քան Արցախի ողբերգութեան դադրեցումը: Այդ պատճառով ան թոյլ չտուաւ, որ քառամեայ այդ կնճիռը իր լուծումը գտնէ ՄԱԿ-ի մէջ, հարցը փոխադրելով ԵԱՀԽ, ուր ներկայ է Ամերիկայի գործընկերը՝ Թուրքիան: Ուաշինկթըն գիտէր նաեւ, թէ ԵԱՀԽ-ը միայն բարոյական ուժ մըն է, որուն որոշումները անգործադրելի են առանց ՆԱՏՕ-ի միջամտութեան, որուն մէկ անդամն է նաեւ Թուրքիան: Քանի որ ՆԱՏՕ-ն պիտի չմիջամտէ Կովկասի մէջ, հետեւաբար Ուաշինկթըն թոյլ պիտի տայ որ շարունակուի հայերուն արիւնահեղութիւնը:

Թուրքիոյ հակահայ քաղաքականութիւնը մասնաւոր անհանգստութիւն չի պատճառեր ամերիկեան պետական քարտուղարութեան: Պրն. Ջէյմզ Բէյքըր նոյնիսկ իր թուրք դաշնակիցին չ'ազդարարեր եւ չսպառնար, երբ ան Ամերիկայէն Հայաստան ղրկուած մարդասիրական օգնութիւնը եւ սննդեղէնը կը փճացնէ իր սահմաններուն մէջ, մինչեւ իսկ «պատուոյ հարց» չի ծագեցներ, երբ ամերիկեան զինուորական օդուժին կ'արգիլուի Թուրքիոյ վրայով ազատ անցք մը դէպի Երեւան:

Զինուորական օդանաւին միջադէպէն առաջ, յունիսին, Պրն. Ջէյմզ Բէյքըր հեռաձայնով վստահեցուցած էր Հայաստանի իր պաշտօնակիցը, թէ ինք անընդունելի կը համարէր Ազրպէյճանի կողմէ Հայաստանի սահմաններուն խախտումը եւ վստահեցուցած, թէ հակառակ պարագային Մ. Նահանգներ պատժամիջոցներ պիտի կիրարկէր Ազրպէյճանի դէմ: Ան աւելցուցած էր նաեւ, թէ Հայաստանի վրայ նման յարձակում մը կը վատթարացնէ Մ. Նահանգներու յարաբերութիւնները Թուրքիոյ հետ:

Յունիսէն ետք, Թուրքիա շարունակեց իր զինուորական լաւագոյն ռազմագէտները եւ «կամաւոր»ները ղրկել Ազրպէյճան, որպէսզի գրաւէին Արցախի աւելի քան քառորդը եւ գրաւուի նաեւ Հայաստանի մէկ հողամասը՝ Արծուաշէնը: Ամերիկա, սակայն, «պատժամիջոցներ» չկիրարկեց Ազրպէյճանի դէմ, իսկ Թուրքիոյ շարունակեց տալ տարեկան զինուորական 450 միլիոն տոլարի օգնութեան հերթական բաժինը:

Ոճրագործը եւ անմեղը նոյն նժարին վրայ դնող յայտարարութիւն մըն էր նաեւ պետական քարտուղարութեան կոչը Արծուաշէնի գրաւումէն ետք: Ազրպէյճանը «դատապարտելէ» ետք, թէ գրաւած է հայկական հողամաս մը, յայտարարութեան մէջ կոչ կ'ըլլար որ ան հեռանայ Արծուաշէնէն: Նոյն ատեն Հայաստանէն *«նմանապէս»* կը պահանջուէր *«ետ քաշուելու իր գրաւած շրջաններէն եւ յարգելու Ազրպէյճանի սահմանները»*:

Պետական քարտուղարութիւնը չի յայտներ, թէ ե՞րբ Հայաստան գրաւած է ազրպէյճանական հողամաս մը, եւ թէ ո՞ւր կը գտնուի ազրպէյճանական այդ «գրաւեալ տարածքը», որպէսզի Հայաստան «ետ քաշուի»: Պետական քարտուղարութիւնը կամովին նոյնացնելով Արցախի ժողովուրդին մղած ինքնապաշտպանութեան պայքարը՝ իր երկրին սահմաններուն մէջ խաղաղ ապրիլ ուզող Հայաստանի ժողովուրդին հետ, դիմած կ'ըլլայ անարդարութեան, իրար խառնելով խաղաթուղթերը: Եթէ ակնարկութիւնը կ'երթայ Լաչինի, այդ կը նշանակէ թէ Ուաշինկթըն համաձայն էր չորս տարիներէ ի վեր Արցախի եւ Հայաստանի շրջափակումին, Արցախի ժողովուրդի սովամահութեան, եւ դէմ էր հայ արծուաբոյնին մարդկային իր արժանապատուութիւնը պաշտպանելու իրաւունքին: Հո՛ս է որ կը նոյնանան Ամերիկա, Ռուսիա եւ հանգուցեալ Խ. Միութիւնը: Հո՛ս է որ իրարու կը միանան մեր օրերու պիղատոսները:

Ի դէպ, վերջերս Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարը նաեւ կոչ ըրած էր, թէ *«Հայաստան պէտք է հեռանայ ազրպէյճանական հողերէն»*: Հարց կը ծագի թէ երկու երկիրներու արտաքին նախարարութիւններուն նմանօրինակ յայտարարութիւնները ո՛ր մայրաքաղաքին մէջ կը խմբագրուին...

Որպէսզի վերոյիշեալ պիղատոս-մաքիավելիներուն հարազատ պատկերը աւելի ամբողջական դառնայ, նշենք նաեւ հետեւեալ իրողութիւնները:

Երբ Մոլտաւիա կը պայքարէր իր հանրապետութեան ռուսախօս զանգուածին անկախական եւ անջատողական ձգտումներուն դէմ, Ռուսիա սպառնաց:

Ռուսիան իր ձայնը լսելի կը դարձնէ Վրաստան-Աբխազիա հակամարտութեան մէջ: Կարճ՝ Մոսկուայի համար ուրիշ հանրապետութիւններու «սահմանային անբռնաբարելիութիւնը» կարգ մը պարագաներու որպէս առասպել կը հնչէ, իսկ ուրիշ պարագաներու ալ ժողովուրդներու ինքնորոշման իրաւունքները կը քաջալերուին եւ կը պաշտպանուին, բացի Արցախէն, որ ռուսական կայսերական ծրագիրներուն մէջ լռութեան դատապարտուած կը մնայ:

Միւս կողմէ, Մ. Նահանգներ Ատլանտեան Ուխտը շարժման կ'անցնէ, իր ծովուժը կը տրամադրէ, ու նաեւ համաձայն կ'ըլլայ որ 6000 զինուորներ պաշտպանեն Բոսնիայի մարդասիրական օգնութիւնը, մինչ անդին Թուրքիոյ թոյլ կու տայ որ Պենտակոնի պատկանող զինուորական մարդասիրական օգնութեան օդանաւին հանդէպ ան վերաբերի բռնեցուցիչ մաքսանենգող անհատական օդանաւի նման:

Ու դեռ կայ Իրաքի պարագան, որուն հողամասը Ամերիկա երեք մասի բաժնած է, յանուն... Իրաքի շիաներու կեանքի ապահովութեան, եւ ի պաշտպանութիւն քիւրտ փոքրամասնութեան:

Իրաքի պարագային Ուաշինկթըն մոռցած է երկրի մը սահմանային անբռնաբարելիութեան օրէնքները: Մոռցած է՝ ցնոր տնօրհնութիւն, մինչեւ որ իր շահերուն հովերը այլ ուղղութեամբ փչեն: Նոյն պարագային, փոքրամասնութիւններու կեանքը եւ հողամասը պաշտպանելու ամերիկեան «մտահոգութիւններէն» դուրս կը մնայ Արցախ, որովհետեւ ան շատ հեռու է Արաբական Ծոցէն եւ Բոսնիայէն:

Ցուրտ պատերազմի դադարէն եւ Ծոցի պատերազմի յաղթական աւարտէն ետք ահա ասոնք են «նոր կարգերու» խորշելի իրագործումները: «Նոր կարգեր», որոնք կը յիշեցնեն պատմութեան մութ դարերուն կիրարկուող տոհմային-աշիրեթական քաղաքականութիւնը:

Շուրջ քսան դար առաջ դատաւոր մը, երբ անմեղ մը չպաշտպանելով իր ձեռքերը լուաց, անոր անունը անմահացաւ:

Այժմ բազմացած են պիղատոսները խաչելուն Արցախի պարագային:

ԳՐ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ

Երեւան. կործանվող քաղաք, կործանման խորհրդանիշ

Այսօր Հռոմից բացի հին քաղաքներ չկան: Հավերժական քաղաքը քաղաք էր մարդկության հայտնի բոլոր ժամանակներում, երբ բոլոր ճանապարհները տանում էին այնտեղ կամ այնտեղից սկիզբ առնում: Բոլոր հին քաղաքները ժամանակի հետ փոխվեցին, նրանցից անգամ փլատակներ չմնացին, նույնիսկ ամենածաղկուններից: Հռոմը մնաց, թեեւ փոխվման վտանգը համենայնդեպս երկու անգամ իրապես սպառնում էր նրան, եւ երկու անգամ էլ նա փրկվեց. մի անգամ Ներոնը կրակ տվեց ներսից նեխող քաղաքը, երկրորդ անգամ՝ Կարթագենի զորավար Հաննիբալը, որը արեւածագի ցոլքերի մեջ սքանչացավ նրա հմայքով ու չուզեց իր անցավոր ձեռքով ավերել հավերժությունը, եւ դրանով էլ անմահացավ:

Ըստ երեւույթին, քաղաքները երկու ճանապարհով են կործանվում՝ արտաքին եւ ներքին: Առաջինի դեպքում պարզ է՝ հակառակորդը գրավում է քաղաքը, թալանում, ավերում, կրակ տալիս: Այս դեպքում, երբ հակառակորդն անպայման նպատակադրված է, նրան թերեւս մի բան կարող է հետ պահել՝ քաղաքի հմայքը: Հռոմից բացի, պատմության մեջ, նաեւ մեր դարում նման օրինակներ շատ կան: Քաղաքի հմայք ասելով միայն արտաքին գեղեցկությունն ի նկատի չունենք, այլ կերպարն ամբողջությամբ, որն իր մեջ խտացնում է դարերով ձեւավորված բարքերը, [illegible] ու կացը, ավանդույթները, մարդկային հարաբերությունները, պատմական տեղն ու դերը: Սա [illegible]կության բույլ, այսուհանդերձ [illegible] է:

Քաղաքների կործանման հիմնական «եղանակը» երկրորդն է՝ ներ[illegible]: Այդպես են կործանվել աշխարհի գրեթե բոլոր հին քաղաքները, եւ դա շարունակական ընթացք է: Սրա «չերեւացող» կողմն այն է, որ դրանք նույնպես անհետացել են արտաքին բիրտ ուժի (հարձակում, հրդեհներ, համաճարակներ, երկրաշարժ եւ այլն) միջոցով, եւ «ներքին» ասելով պետք է հասկանալ հենց կերպարը, որն աներեւույթ պատճառն է բոլոր այդ համաղետների, այսինքն բիրտ ուժը վճռական գործոն չի եղել: Կարծես, օրինաչափություն է, որ այդպես կործանվել են ժամանակի հենց ամենածաղկուն վաճառաշատ քաղաքները՝ Բաբելոնը, Պոմպեյը, Անին... «Զարգանալուն» զուգընթաց այստեղ «առաջընթաց» էին ապրում մարդկային հարաբերությունների ամենահոռի կողմերը: Առեւտրի ծավալմանը զուգընթաց այստեղ էին լցվում շրջակայքից վաճառականներ, դերվիշներ, մարգարեներ, պոռնիկներ, քարոզիչներ: Աստիճանաբար ձեւախեղվում էր ընտանիքը, այլանդակվում էին պարզագույն փոխհարաբերությունները, մարդկանց մեջ նստվածք էր տալիս անտարբերությունն ու ձրիակերությունը, քաղաքը դառնում էր անկուշտ երախ, որ խժռում էր ամեն սրբություն: Համընդհանուր կասկածամտության ու անտարբերության պայմաններում, կենցաղից մինչեւ մեծ խնդիրներ, սկսվում էր նեխումը, որի դեմը ոչնչով չէր առնվում (ի վիճակի չէին առնել): Պետության թուլացման հետ, պատերազմի հետեւանքով քաղաք էին լցվում դասալիքներ ու փախստականներ, գողեր ու հրամանատարներ, որոնք հատուցում էին պահանջում: Եւ բռնանալ կամ արեւի համար ճանապարհ էր հարթվում, լայն ու անարգել պողոտա: Մի վիճակ, որը հիմա մեր աչքի առջեւ է:

Երեւանը հին չէ, չունի իր ավանդույթները (դրանք ստեղծելու փորձերը ձախողվել են), սկզբունքներն ու իր երգը: Մի խոսքով՝ դեմք: 2750-ամյա լեգենդը փուչ է՝ արմատներ չկան, մի թեթեւ քամի՝ եւ վերջ: Ասում են, 2750-ամյակը նշելուց հետո իրեղեն ապացույցներ են գտնվել այն մասին, որ դրանից մի 500 տարի առաջ էլ Երեւանը կար: Այսինքն՝ 3300 տարի: Ըստ երեւույթին, էլի կգտնվեն ապացույցներ, որոնք եւս 500 տարով «կհնացնեն» մեր քաղաքը, եւ հույս կա, թե նա կդասվի «հավերժականների» շարքը: Իսկ իրականո՞ւմ:

Դարասկզբին Երեւանը Աստաֆյան փողոցի շուրջ տների հավաքածու էր: Գավառական քաղաքին սազական մի բան: Այն ժամանակ նա ըստ երեւույթին դեմք ուներ, որը հետագայում տարալուծվեց: Թե ինչպես՝ բոլորին է հայտնի:

Երեւանը քաղաք չէ, ավելի ճիշտ՝ դադարել է այդպիսին լինելուց: Երեւանը ոչ միայն քաղաք չէ, ավելին, նա վերածվել է պետության պես մի բանի եւ նման է բարոյալքված բանակի զորանոցի, որտեղ կենտրոնացել են ջախջախումից պրծած միավորները եւ այսօրեական տենդով բռնկված մոռացել ամեն ինչ՝ հայրենիք, պարտք, սրբություններ: Մնացյալ Հայաստանը կարծես գոյություն չունի՝ փախստականները գալիս են ուղիղ Երեւան՝ Ըրեւան: Կարծում եք նրանք հույս ունեն, թե այստեղ ավելի լա՞վ կտեղավորվեն: Ոչ, նրանց համար Ըրեւանը Հայաստանն է, Ըրեւանից դուրս Հայաստան չկա: Որովհետեւ դիմազուրկ լինելով, Երեւանը կլանել է մյուս քաղաքների դեմքը, ծամծմել ու ձեւափոխել, բոլորին զրկելով դեմքից ու իր տեսքը տալով: Երեւան գալով գյումրեցին դադարել է գյումրեցի լինելուց, ղարաբաղցին՝ ղարաբաղցի, եւ նրանց այլեւս չեն ձգում հարազատ քաղաքներն ու գյուղերը: Սուտ է, երբ նրանք կարոտով են հիշում դրանք, քանզի ոչ ոք նրանց չէր խանգարում մնալ այնտեղ: Քանզի նվիրումը եւ անձնազոհությունը նույն բանն են: Դրա ամենաակնառու դրսեւորումն են ամեն տեսակի հայրենակցական միությունները, որոնք սնկի պես աճեցին Երեւանում՝ սասունցիների, մշեցիների, վանեցիների... դրանցից շատերը, թող ների՝ լրիվ հակառակ նպատակների են ծառայում, ակամա նպաստելով նաեւ «տեղական նացիոնալիզմին»...

Երեւանը շարունակում է իր ընթացքը: Նրան այսօր սպառնում է ներքին եւ արտաքին կործանումը: Փրկության համար երեւի Ներոնի պես է հարկավոր գործել, երեւի մի երկու ինքնաթիռ 500 կիլոգրամանոց ռումբեր պետք է գցել, որպեսզի սրափվի ու ցնցվի մեր քաղաքը: Քանզի այս ընթացքով Երեւանը չի կարող պլացդարմ դառնալ հետագա նվաճումների համար: Երեւանը հարկավոր է բեռնաթափել, հատկապես նրանցից, ովքեր դեռ գնալու տեղ ունեն, բայց ցանկություն չունեն: Հիշենք, որ անփոխարինելի մարդիկ չկան: Շուտով ներգաղթելու է նաեւ Միջին Ասիայի հայությունը, որ հիմնականում ղարաբաղցիներ են: Նրանց տեղավորելու համար արդեն հիմա է պետք մտածել: Այլապես նոր գե[illegible]ության եւ նոր քոչերի համար Երեւանը կդառնա ընդունման կետ եւ միջանցիկ տարանցիկ ուղի, չկռվող ժողովրդի վերջին հանգրվան՝ քոչից առաջ:

ՀԱՅԿԱԶՆ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Աշխարհը վերափոխելու մարմաջը եւ ինքնորոշման խնդիրը

Ինքնիշխան պետությունների տարածքային ամբողջականության սկզբունքը եւ ազգերի ինքնորոշման իրավունքը շարունակում են մնալ աշխարհի քաղաքագետների, տեսաբանների եւ լրագրողների ուշադրության կենտրոնում: Միաժամանակ, ժողովուրդների պայքարն այդ հարցերի շուրջ շարունակում է իրադրությունը լարված պահել Բալկաններում, Իրաքում եւ Միջին Ասիայում:

Այդ առնչությամբ ամերիկացիները, որոնց համար այս տարի նախագահական ընտրությունների տարի է, ուշի ուշով հետեւում են ոչ միայն Սերբիայի սանձազերծած պատերազմին, այլեւ իրենց նախագահական թեկնածուների դիրքորոշումներին, արտահայտած մտքերին: Նրանցից շատերի, ինչպես նաեւ Բրիտանիայի նախկին վարչապետ Մարգրետ Թետչերի համար դա «բարոյական» հարց է: Բարոյական այն իմաստով, որ նրանք ու արեւմուտքն ընդհանրապես պետք է կարողանան այդ կնճռոտ հարցում գտնել այն միջին տարբերակը, որը կպահպանի նրանց եւ՛ չեզոքությունը, եւ՛ աշխարհում առաջատար լինելու ցանկությունը:

Ըստ լրագրող Ջորջ Ուիլի (Newsweek, օգոստոս 24), Ամերիկայի արտաքին քաղաքականությամբ զբաղվող գործիչները Բոսնիայի հարցում բաժանվում են երկու խմբի՝ բարոյականության քարոզիչներ եւ ռեալիստներ: *«Առաջիններն հարցնում են, թե հավատո՞ւմ ենք արդյոք ազգերի ինքնորոշման իրավունքին»* գրում է նա, *«իսկ երկրորդները պատասխանում են՝ զգուշացեք այդ բառերն օգտագործելիս»:*

Էթնիկական գործոնը, որին էլ նվիրված է Ուիլի հոդվածը, հակառակ դարասկզբի մի շարք մտածողների ենթադրության, բուռն ծաղկում ապրեց վերջին մի քանի տարիների ընթացքում եւ այսօր ամբողջ աշխարհը շարժման մեջ դնող հսկայական ուժ է: Ամենուրեք խոսում են ազգային ինքնորոշման մասին, եւ 20-րդ դարը, իր ավարտին չմոտեցած, արդեն դարձել է անջատումների դարաշրջան: Գերմանիայից բացի, օրինակները շատ խոսուն են ամենատարբեր շրջաններում: Այս երեւույթը տեղի է ունենում այն պատճառով, որ շատ սահմաններ ժամանակին «գծագրվել» են այնպիսի անհաս մարդկանց կողմից, որոնք կամայականություններին տուրք տալով ցանկացել են նոր կարգ ու կանոն հաստատել աշխարհում հարմարեցնելով այն իրենց ցանկություններին:

Վերսալի հաշտության պայմանագրին մասնակցած ամերիկյան պատվիրակության անդամներից մեկը, օրինակ, այսպիսի «պատկերավոր» բովանդակությամբ նամակ է ուղարկել Ամերիկա. *«Մենք մտանք հարեւան սենյակը, որտեղ Ուիլսոնը հատակին փռեց մի մեծ քարտեզ ու ինքն էլ ծնկի գալով սկսեց մեզ ցույց տալ, թե ինչ է կատարվում: Մեզանից շատերն էին նման դիրքով հատակին հենված: Ես առաջին շարքում էի եւ հանկարծ զգացի, որ մեկը հրում է ինձ: Շրջվեցի բարկացած եւ տեսա, թե ինչպես Օռլանդոն (Իտալիայի վարչապետը) արջի նման չորեքթաթ առաջ է շարժվում դեպի քարտեզը»:* Իսկ Հարոլդ Նիկոլսոնը, բրիտանացի մի դիվանագետ, գրել է իր կնոջը. *«Բայց սիրելիս, այս բոլորն այնքան զարհուրելի է: Այդ 3 տգետ եւ անպատասխանատու այրերը (Ուիլսոնը, Լոյդ Ջորջը եւ Կլեմանսոն) այնպես էին Փոքր Ասիան մասնատում, կարծես տորթ կտրատելիս լինեին»:*

Այս եւ նման «նպատակահարմար» ձեւումների արդյունքը չէ՞ արդյոք այն, որ այսօր, տարիներ անց, այսքան արյուն է հեղվում Հարավսլավիայում, եւ ոչ միայն այնտեղ: Նրանք այդ «ձեւարարները», չդողացող ձեռքերով այն ժամանակ վերագծագրեցին աշխարհի քարտեզն իրենց հայեցողության համաձայն եւ համարեցին, որ սահմանները վերջնական են: Սակայն ինչպե՞ս կարող էին դրանք վերջնական համարվել հատկապես այն դեպքում, երբ դրանք բոլորն ուժով էին պարտադրված կամ արհեստականորեն ձեւված: Այժմ էլ մեր օրերի նորաթուխ քաղաքագետները չե՞ն փորձում արդյոք նույնն անել: Ջորջ Բուշն ու Բիլ Քլինտոնը չունե՞ն արդյոք աշխարհը վերափոխելու միլիոնյան մարմաջը: Քլինտոնի կիսաագրեսիվ հայտարարությունները Բոսնիայի կողմից ուժ գործադրելու, պաշտպանության ի խնդիր, կարող են պարզապես մի փորձ լինել լուծելու դեմոկրատական կուսակցության խնդիրներից մեկը, քանի որ 1968-ից ի վեր դեմոկրատները ընդհանրապես դեմ են արտաքին քաղաքականության մեջ ուժի գործադրմանը: Չմոռանանք, որ Քլինտոնը միաժամանակ միլիոնյան կուսակցության թեկնածուն է: Բուշի դիրքորոշումը, մյուս կողմից, ինչպես այս, այնպես էլ Բոսնիայի հարցում, հստակ չէ: Սակայն նա եւս «տառապում» է աշխարհում նոր կարգ ու կանոն հաստատելու միլիոնյան «բարոյականությամբ»: Ապացույց՝ «Փոթորիկ անապատում» օպերացիան Իրաքում, անցյալ տարի: Կա՞ արդյոք նմանատիպ պատժիչ գործողությունն իր ցանկալի արդյունքն այսօր Սերբիայում: Ամերիկացիների մեծամասնությունը տարակուսանք է հայտնում այս հարցի առնչությամբ:

Իսկ հարցի արցախյան տարբերակը շատ ավելի մտահոգիչ է: Չափից ավելի մեծ հույսեր չե՞նք կապում արդյոք միջազգային կազմակերպությունների ջանքերի հետ, եւ նրանց դանդաղկոտությունը չի՞ հուշում արդյոք, որ համապատասխան շահագրգռվածություն չլինելու դեպքում սայլը տեղից չի շարժվի:

Պատրաստեց Հ. Ճ.

Ռուսաստանը մոտ 16 միլիարդ դոլար է կորցրել ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների հետեւանքով

Ինչպես հայտնի դարձավ «ԻՖ»-ին Ռուսաստանի կառավարության մոտ աղբյուրներից, Ռուսաստանը կորցրել է 15,763 միլիարդ դոլար Իրաքի, Լիբիայի, Սերբիայի եւ Չեռնոգորիայի դեմ ՄԱԿ-ի պատժամիջոցների հետեւանքով: Ընդ որում, կորուստները, կապված արտասահմանյան ներմուծումների դադարեցման հետ, գնահատվում են 7,597 միլիարդ դոլար, իսկ բաց թողած օգուտից կորուստները՝ 8,166 միլիարդ դոլար:

Մասնավորապես՝

Լիբիա - 8520 միլիոն դոլար

Իրաք - 5243,7 միլիոն դոլար

Սերբիա եւ Չեռնոգորիա - 2000 միլիոն դոլար

Նախնական տվյալներով, Ռուսաստանը Իրաքից եւ Լիբիայից չի ստացել գրեթե 4 միլիարդ դոլարի արժողությամբ նավթ եւ նավթամթերք: ■

Ն. Նազարբաեւ. «Ես երբեք հանդես չեմ եկել նոր համադաշնության ստեղծման կոչով»

Սեպտեմբերի 21-ին Ղազախստանի նախագահ Նուրսուլթան Նազարբաեւը պաշտոնական այցով մեկնեց Գերմանիա եւ Ֆրանսիա: Մոսկվայի օդանավակայանում նա լրագրողներին հայտարարեց, որ Գերմանիայում կստորագրվեն երկու երկրների միջեւ փոխհարաբերությունների հիմունքների մասին հուշագիր, առեւտրատնտեսական եւ գիտատեխնիկական համագործակցության, ինչպես նաեւ փոխադարձ ներդրումների պաշտպանության մասին պայմանագրեր: Կքննարկվի նաեւ Ղազախստանում բնակվող գերմանացիների իրավիճակը բարելավելու նպատակով Գերմանիայի հետ համագործակցելու հարցը, որը շատ կարեւոր է Ղազախստանի համար: Ինչպես նշեց Ն. Նազարբաեւը, անհրաժեշտ է կրճատել գերմանացիների արտագաղթը կամ ընդհանրապես դադարեցնել այն: Վերջին տվյալների համաձայն, Ղազախստանում բնակվում է նախկին ԽՍՀՄ-ի գերմանացիների կեսը:

Ֆրանսիայում Ղազախստանի նախագահը մտադիր է ստորագրել բարեկամության եւ համագործակցության մասին պայմանագիր, ինչպես նաեւ առեւտրատնտեսական եւ փոխադարձ ներդրումների պաշտպանության մասին համաձայնագրեր:

Պատասխանելով «ԻՖ»-ի թղթակցի հարցին, Ն. Նազարբաեւը հաղորդեց, որ նախագահ Բորիս Ելցինի հետ Մոսկվայում տեղի ունեցած բանակցությունների ժամանակ քննարկվել է Ղազախստանի եւ Ռուսաստանի շահերը շոշափող հարցերի ամբողջ համակարգը: «Բայց գլխավոր հարցը, ասաց նա, իմ առաջարկությունները էին, կապված ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների՝ Բիշքեկում կայանալիք հանդիպման հետ: Մենք հետաձգել էինք այն մինչեւ հոկտեմբերի 9-ը, քանի որ օրակարգի 9 կետերից կեսը միայն հաղորդագրություն էր: Հիմնական օրակարգ չէին մտել այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են միջպետական բանկային միության, տնտեսական խորհրդի, ԱՊՀ կանոնադրության վերաբերյալ հարցերը»:

Ղազախստանի նախագահը «ԻՖ»-ին հայտարարեց, թե ինքը երբեք կոչ չի արել ստեղծել նոր համադաշնություն: «Այդ մասին խոսք չի եղել: Ես պարզապես գտնում եմ, որ պետք է ունենանք այնպիսի դաշնակցային հարաբերություններ, որ ԱՊՀ «ընչազրկությունը» կարգավորվի: Ամբողջ աշխարհում ինտեգրացիա է ընթանում: Ինչո՞ւ պետք է մենք մի կողմ մնանք: Սակայն նշեմ, որ չեմ հավակնում նոր ԽՍՀՄ ստեղծել եւ կոչ չեմ անում ԱՊՀ նախկին անդամ-պետություններից համադաշնություն կազմավորել: Ավելին, ես գտնում եմ, որ ԱՊՀ այն անդամ-պետությունները, որոնք կմտնեն միասնական ռուբլու գոտի եւ կաջակցեն տնտեսական եւ քաղաքական համաձայնագրերին, կարող են ստեղծել ավելի սերտ միություն, որի մեջ մնացած երկրները կարող են եւ չմտնել: Այս դեպքում հարաբերությունները այդ խմբավորումների միջեւ այլ բնույթ կունենան», ասաց Ղազախստանի նախագահը: ■

Սեւծովյան նավատորմի հրամանատարը փոխհամաձայնությամբ

Սեւծովյան նավատորմի հրամանատարը պետք է լինի բազմակողմանի զարգացած անձնավորություն, որպեսզի բավարարի եւ Ուկրաինային, եւ Ռուսաստանին, «Սլավա Սեւաստոպոլյա» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարեց Ուկրաինայի ռազմածովային ուժերի հրամանատար, փոխծովակալ Բորիս Կոժինը:

Խոսելով Սեւծովյան նավատորմի խնդրի շուրջ բանակցությունների վերջին փուլի մասին, նա նշեց, որ Մոսկվայում լուծվել է հիմնական հարցը. Սեւծովյան նավատորմի հրամանատարը կնշանակվի Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի նախագահների փոխհամաձայնության հիման վրա:

Որոշվել է նաեւ նավատորմի միացյալ հրամանատարության կազմավորման կառուցվածքային սկզբունքը: Նավատորմի հրամանատարը կունենա երկու տեղակալներ, որից մեկը կներկայացնի Ուկրաինան, իսկ մյուսը՝ Ռուսաստանը: Բ. Կոժինը գտնում է, որ միացյալ հրամանատարության վերաբերյալ բանակցությունները նախատեսվում է ավարտել Կիեւում սեպտեմբերի 21-ին, երբ կհանդիպեն Ուկրաինայի եւ Ռուսաստանի պետական պատվիրակությունները: ■

IREX Opportunities in the US

for Research in the Humanities and Social Sciences

The International & Exchanges Board (IREX) will award fellowships for research in the humanities and social sciences to scholars of Armenia, Azerbaijan, Belarus, Estonia, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, Russian Federation, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, and Uzbekistan. These fellowships are for long-term research at a US university or research institution. Provisions include international and domestic transportation, housing, stipend, and administrative support; no financial support is provided for accompanying dependents.

Period of Stay in US

8 months, beginning March 1993 or September 1993
(a limited number of 3-month fellowships will also be available)

Eligibility Requirements

Applicants for these fellowships must:

be citizens of Armenia, Azerbaijan, Belarus, Estonia, Georgia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Moldova, Russian Federation, Tajikistan, Turkmenistan, Ukraine, or Uzbekistan.

hold a Candidate of Sciences degree by the start of proposed research.

submit a proposal for independent research in the humanities or social sciences with a demonstrated need to conduct research in the US.

have a command of English sufficient for proposed research.

Application, Review & Placement

Application deadline: November 2, 1992.

Applications will be reviewed in the US by a selection committee of leading scholars. A geographic spread of awards among all participating countries will be sought. Applicants will be notified of results by January 4, 1993. Placement will be arranged by IREX at a US Institution appropriate to the proposed research beginning March 1993 or September 1993.

Informational lectures will be held on:

September 24, 1992 at the Armenian Academy of Sciences, 24 Marshall Baghramian Avenue,
and on
October 1, 1992 at the Georgian Ministry of Education, 52 Uznadze street, Tbilisi, Georgia.

For more information call the IREX office in Yerevan, at 27-9387 or 27-3490

PUBLISET

ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿԱ DIAGNOSTICA

Դիմեք մեր բժշկական կենտրոններին, եւ Ձեր առողջությունը հուսալի ձեռքերում կլինի:

Երեւան, Աջափնյակ, Մարգարյան փ. 6, հեռ. 35-01-58, 35-13-01
Քանաքեռ, Ֆանարջյան փ. 55, հեռ. 28-75-24,
Կենտրոն, Թումանյան փ. 23, հեռ. 53-85-81
Գյումրի, Շչեդրինի 54ա, հեռ. 3-60-72
Գորիս, Մաշտոցի փ. 3, հեռ. 2-26-87

ԲԺՇԿԱԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄԸ

- Ապահովում է հիվանդությունների ախտորոշման բարձրագույն մակարդակ:
- Ապահովագրում է ձեր առողջությունը ողջ կյանքի ընթացքում:
- Միայն մեզ Դուք կարող եք դիմել բոլոր հիվանդությունների դեպքում եւ բոլոր բժշկական հարցերով, քանի որ «ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿԱ»-ն ոչ միայն միջազգային պահանջներին համապատասխանող ամենաժամանակակից սարքերն ու մասնագետներն ունի, այլեւ անհրաժեշտության դեպքում Ձեր բուժօգնությունը կազմակերպում է հանրապետությունից դուրս կամ համապատասխան մասնագետներ է հրավիրում:
- Միայն մեզ մոտ Դուք կարող եք ստանալ Ձեր ախտորոշումը կամ ապահովագրել առողջությունը կայուն եւ ցածր գներով, անկախ ցույց տրվող բուժօգնության ծավալից եւ տեւականից:
- Մենք ընդունում ենք բժիշկների տնային կանչեր (հեռ. 35-70-38). Դուք կարող եք անցնել հետազոտությունները ավելի արագ եւ հանգիստ մթնոլորտում, երբ դիմեք մեզ ժամը 14.00-ից հետո կամ շաբաթ օրերը ժամը 9.00-ից մինչեւ 15.00:
- Ձեր հարմարության համար մենք աշխատում ենք ամեն օր (բացի կիրակի օրից), ժամը 8.30-ից մինչեւ 19.00, շաբաթ օրը՝ մինչեւ 15.00:

PUBLISET

Մերձավորարեւելյան հաշտության յոթ գլխավոր հարցերը

Սիրիան ընդունել է Իսրայելի հետ համաձայնագրի կնքման հնարավորությունը, որին առնչվում է յոթ հարց

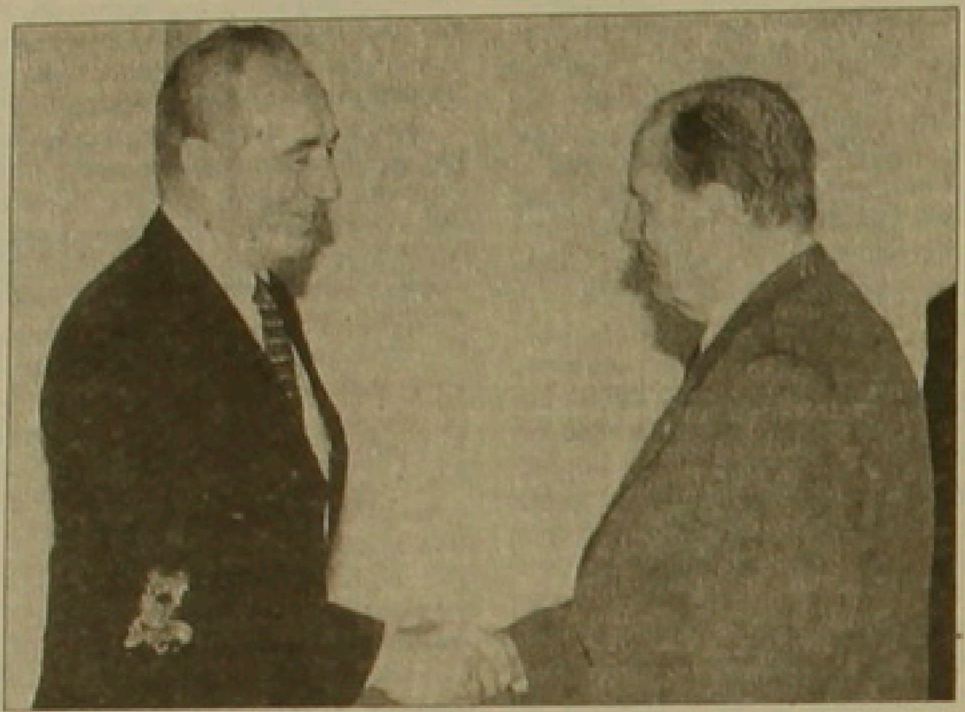

1. Մադրիդում 1991 թ. նոյեմբերին սկսված իսրայելա-արաբական բանակցություններում առաջընթաց կա՞ արդյոք:

Այս քննարկումներն ընդգրկում են երկու հարցախումբ, այդ թվում երկկողմ հարցախումբը Իսրայելի եւ մյուս շահագրգիռ կողմերից յուրաքանչյուրի՝ պաղեստինցիների, հորդանանցիների, սիրիացիների, լիբանանցիների հետ՝ ինչպես նաեւ բազմակողմ հարցախումբ հինգ հանձնաժողովների հետ, տնտեսություն, շրջակա միջավայր, ջուր, գաղթականներ, զինաթափում: Մինչեւ վերջերս թվում էր, թե բավական արագ կարող է զարգանալ միայն պաղեստինցիների հետ անցկացվող քննարկումը: Բայց, առաջին անգամը լինելով, Սիրիան պաշտոնապես ընդունեց Իսրայելի հետ հաշտություն կնքելու սկզբունքը:

2. Որո՞նք են Իսրայելի կատարած զիջումները:

Ցիցխակ Ռաբինի աշխատավորական կառավարությունը ընդունել է, որ ՄԱԿ-ի թիվ 242 բանաձեւը կիրառվի նաեւ 1967 թ. պատերազմի ընթացքում իր գրաված սիրիական Գոլանի նկատմամբ: Այդ բանաձեւը պահանջում է իսրայելցիների դուրսբերում բոլոր գրավյալ տարածքներից (ըստ ՄԱԿ-ի տարբերակի) կամ դրանց մի մասից (ըստ իսրայելական տարբերակի): Համենայն դեպս, Իսրայելն արդեն պատրաստ է քննարկել Սիրիայի հետ խաղաղության դիմաց Գոլանից իր մասնակի հետքաշման հարցը:

3. Սիրիան ինչո՞ւ է առավել գործնական դիրք բռնել:

Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ էլ Ասադը գիտակցում է ԽՍՀՄ-ի փլուզումից հետո կատարված փոփոխությունների ծավալը: Դամասկոսն այլեւս չի կարող շարունակել Վաշինգտոնի եւ Մոսկվայի միջեւ խուսավարելու իր ավանդական խաղը եւ հիմա արդեն անկարող է դիմադրել ԱՄՆ-ի ճնշմանը: Արաբական երկրների մեծ մասը, այդ թվում Սաուդյան Արաբիան՝ Սիրիայի գլխավոր վարկատուն, ընդունել են բանակցելով Իսրայելի հետ հաշտության հասնելու գաղափարը: Իրաքի ջախջախումը առաջ բերեց արաբական աշխարհի ընդհանուր թուլություն: Ասադը հիմա լոկ երկու խաղաքարտ ունի՝ Իրանի հետ դաշինքը եւ Լիբանանի օկուպացումը: Նա հասկացել է, որ ինքը կարող է հայտնվել խաղից դուրս վիճակում:

4. Որո՞նք են Սիրիայի զիջումների սահմանները:

«Իսրայելի հետ հաշտության համաձայնագրի կնքման դեպքում Սիրիան կպահանջի մինչեւ վերջին թիզը վերադարձնել Գոլանի սարահարթը», հայտարարել է Հաֆեզ էլ Ասադը: Սիրիացիները նաեւ պնդում են, որ կնքվի ոչ թե պայմանագիր, այլ համաձայնագիր, որը տվյալ պահին կբացառեր լիակատար կարգավորումը «եգիպտական ձեւով»: Վերջապես, Դամասկոսը ձգտում է ոչ թե անջատ կարգավորման, այլ իսրայելա-արաբական ընդհանուր համաձայնագրի:

5. Իսրայելը կարո՞ղ է արդյոք վերադարձնել ամբողջ Գոլանը:

Հրեական պետությունը ցանկանում է պահպանել Տիբերիադի լճի վրա իշխող ռազմավարական բարձունքների վերահսկողությունը: Գոլանից ամբողջական կամ մասնակի հետքաշումը կստեղծի մի նոր քաղաքական հարց: Բանն այն է, որ ժամանակին հենց աշխատավորական կուսակցությունն է սարահարթում բնակեցրել ներկայումս այնտեղ ապրող 12000 հրեաներին:

6. Ի՞նչ վիճակում են Իսրայելի եւ պաղեստինցիների բանակցությունները:

Ռաբինը բազմաթիվ միջոցներ ձեռնարկեց, որոնք բարելավեցին բանակցությունների մթնոլորտը. գրավյալ տարածքներում բնակավայրերի ստեղծման ընդհատում, բանտարկյալների արձակում, պաղեստինցիների երթեւեկության կանոնների մեղմացում: Մասնավորապես, դյուրացվում են կապերը դրսում գտնվող Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության եւ երկրում բնակվող պաղեստինցիների միջեւ: Պաղեստինցիները գտնում են, որ Իսրայելի առաջարկած հինգամյա ինքնավարությունից հետո պետք է ստեղծվի ինքնիշխան պետություն, որը թերեւս միություն կազմի Հորդանանի հետ: Նրանք ինքնավարության ժամանակաշրջանի համար պահանջում են օրենսդիր խորհուրդ, մինչդեռ Իսրայելն ուզում է տալ միայն վարչական խորհրդի իրավունք: Հնարավոր է փոխզիջման հասնել «ինքնավարության խորհրդի» տիպի որեւէ տարտամ ձեւակերպմամբ:

7. Իսրայելը տրամադրվա՞ծ է արդյոք բանակցելու ուղղակի Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպության հետ:

«Պաղեստինցիներն ուզում են երեխա ունենալ առանց հղիության», իրավիճակն այսպես մեկնաբանեց Շիմոն Պերեսը օրերս Փարիզ կատարած այցելության ժամանակ: Իսրայելի արտգործնախարարն այդ պատկերավոր արտահայտությամբ ուզում էր նշել պաղեստինցիների շտապողականությունը: Իրականում Իսրայելի աշխատավորականները հրաժարվում են որեւէ բան ասել ինքնավարության ժամանակաշրջանի իրավաժառանգող «պաղեստինյան կազմավորման» կարգավիճակի վերաբերյալ: Այդ փորձաշրջանը նրանց հարկավոր է, որպեսզի համոզվեն իրադրությունը վերահսկելու պաղեստինցի ղեկավարների կարողությանը եւ չանտեսեն իսրայելցիների հանրային կարծիքը:

«LE POINT» 12-18 սեպտեմբեր 1992

Գոլանը աստծո կողմից հրեաներին տրված հո՞ղ է, թե պիղծ տարածք

Հոգեւորականները որոշում են քաղաքականությունը

Գոլանի բարձունքների ապագան սուր տարաձայնությունների խնդիր է դարձել: Քննարկվում է այն հարցը, թե այս շրջանը պատկանո՞ւմ է արդյոք «ավետյաց երկրին»: Տարակարծությունը ծագեց այն ժամանակ, երբ սեպտեմբերի 13-ին ռաբբի Շլոմո Գորենը (Իսրայելի բանակի հոգեւոր առաջնորդը 1967 թ. պատերազմի ընթացքում) հավաստիացրեց, որ *«Գոլանը եւ Հորդանան գետի արեւելյան ափը մաս չեն կազմում աստծո կողմից հրեաներին խոստացված այն երկրի, ուր կաթ ու մեղր է հոսում: Եւ ըստ հրեական դավանանքի, հարկավոր է դրանք պիղծ տարածքներ համարել»*: Շլոմո Գորենն ավելացրեց նաեւ, որ *«պետք է Գոլանը Սիրիային վերադարձնել: Հակառակ դեպքում երբեք Սիրիայի հետ խաղաղության չենք հասնելու: Այն ժամանակ, երբ կծածանվի Իսրայելի դրոշը Դամասկոսում եւ սիրիականը՝ Թել-Ավիվում, պիտի կարողանանք խաղաղորեն քնել, քանզի ինչպես ասելու ենք Քրիստոսի գալստյան ժամանակաշրջան»*: Ռաբբի Գորենը հայտնի է իր ազգայնական կարծր դիրքորոշումներով: Նա պաշտպանում է արեւելյան ափի եւ Գազայի հատվածի կցման (Իսրայելին), որոնք, ըստ նրա խոսքերի, ավետյաց երկրի բաղկացուցիչ մասն են:

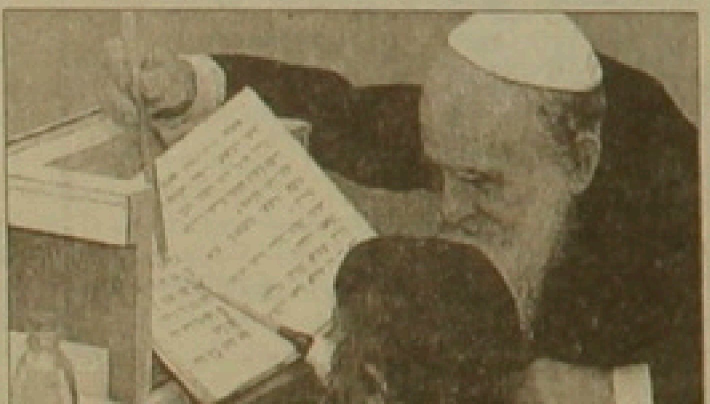

Իսկ սեպտեմբերի 14-ին Գոլանում բնակվող ռաբբի Առնոլդ Շուրմանը դատապարտեց իր գործընկերոջ տեսակետը: Նա Իսրայելի ձայնասփյուռով ելույթ ունենալով ասաց, որ *«չկա աստվածային ոչ մի որոշում, որը հաստատի Գոլանի տարածքի պղծությունը: Ռաբբի Գորենը վերաբնակվողների թիկունքին դաշույն խրեց»*: Նույնպես Գոլանում ապրող ռաբբի Յաշուա Հերոնկովիչը իր կասկածը հայտնեց ռաբբի Գորենի մեկնաբանության վերաբերյալ, հիշեցնելով, թե վերջինս 1972 թ. բանակային հոգեւոր մի դպրոց հիմնադրեց այդ բարձունքներում, որոնք նա հիմա պիղծ է համարում: Իր կողմից աշքենազների (արեւելյան Եվրոպայի հրեաներ) ծայրագույն ռաբբի Աբրահամ Շապիրան հայտնեց, որ *«Գոլանն ու Հորդանան գետի արեւելյան ափը Իսրայելի սուրբ հողի բաղկացուցիչ մասերը չեն»*: Սակայն նա ավելացրեց, թե *«կան կրոնական ցուցմունքներ, որոնք նշում են, որ մենք պարտավոր ենք բարգավաճեցնել մեր բնակավայրերը, որովհետեւ դրանք իսրայելական տարածքներ են, եւ արգելվում է բնակավայրերի ոչնչացումը»*:

Եւ ի պատասխան այդ բոլորի, Գոլանում գտնվող ռուս վերաբնակ աշխարհիկ անձինք սպառնացին որպես պատիժ ուխտագնացության համար խոզեր ուղարկել ռաբբի Գորենի [illegible]

Ըստ Մոնտե-Կառլո ռադիոկայանի պատրաստեց ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԻՔԱՅԵԼՅԱՆԸ

Նվեր «մեծ եղբորը»

Փառահեղ նվեր մատուցեց իր ռուսաստանյան գործընկերոջը՝ Բորիս Ելցինին Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովը, հատուկ ինքնաթիռով նրան ուղարկելով ախալթեքյան ցեղի զտարյուն վարգուն ձի՝ Ջահալին մականունով, որը նշանակում է կայտառ, սրընթաց, արագընթաց:

Մի ժամանակ նման նժույգները Աշխաբադի «Կոմերիտական» ձիարշավարանում կարելի էր հաշվել մատների վրա: Դա դեռ քիչ է. նրանք արտասահմանին էին վաճառվում մի չնչին գնով, իսկ հանրապետությունում ուղղակի օգտագործում էին որպես քարշող կամ ուղարկում էին մսի կոմբինատ՝ երշիկ պատրաստելու նպատակով: Ախալթեքինցիները, ինչպես հնում անվանում էին այդ «երկնային նժույգներին», չէին գնահատվում նաեւ 60-70 թվականներին: Սակայն ամեն ինչ փոխվեց, երբ այն ժամանակվա մոսկովյան կենտրոնական թերթերից մեկում հրապարակվեց «Մոռացված վարդագույն ձիերը» վերնագրով հոդվածը: Թուրքմենստանի կոմկուսի կենտկոմը հատուկ որոշում ընդունեց այդ հոդվածի կապակցությամբ: Թուրքմենական այդ հանրահայտ ձիերի ճակատագիրը փոխվեց: Հանրապետության ձիաբուծարաններում աշխուժացան ընտրասերման աշխատանքները, գտնվեցին ձիաբուծության նոր, հմուտ մասնագետներ: Այսօր արդեն հնարավորություն կա դուրս գալ միջազգային ձիարշավների, մասնակցել աճուրդների: Ախալթեքինյան ձիերի գինը դարձել է 1 միլիոն դոլլարից ոչ պակաս: Ի դեպ, այդքան է գնահատում Ելցինին նվիրված Ջահալին «Թուրքմենստանի ձիեր» միավորման գլխավոր տնօրեն Նեջենովը: *«Այս գեղասքանչ ձին կարող է զարդարել ցանկացած պետության ղեկավարի ախոռը»*:

Ջահալին երրորդ ձին է, որը Թուրքմենստանից որպես նվեր է ուղարկվել հանրապետությանը բարեկամ երկրների ղեկավարներին: Առաջին երկուսն ուղարկվել են Թուրգուտ Օզալին եւ Սաուդյան Արաբիայի թագավոր Ֆահդին: [illegible] ■

Եվրոպայի Միացյալ Նահանգներ. դեմ եւ կողմ

Մաաստրիխտի համաձայնությունների առնչությամբ Ֆրանսիայում կազմակերպված հանրաքվեի ժամանակ քվեարկողների 51-52 տոկոսը քվեարկել է հօգուտ դրանց վավերացման: Ինչպես հաղորդում են պաշտոնական աղբյուրները, երկրի հյուսիսի, Գերմանիայի, Իտալիայի, Շվեյցարիայի սահմանամերձ գոտիների եւ Փարիզի բնակչության գերակշռող մեծամասնությունը կողմ է արտահայտվել, իսկ դեմ քվեարկել է հարավի եւ գյուղական շրջանների բնակչությունը: Այս կապակցությամբ Իտալիայի վարչապետը հայտարարել է, թե դրական արդյունքի հասած Ֆրանսիայի հանրաքվեից հետո ինքը լավատեսությամբ է նայում ինչպես իր երկրի, այնպես էլ ողջ Եվրոպայի ապագային: Գերմանիայի ֆինանսների նախարարը եւ գերմանական «Բունդեսբանկի» նախագահը ողջունել են հանրաքվեի արդյունքները եւ հույս հայտնել, թե դա կնպաստի վերջին օրերին զարգացում ապրող ֆինանսական տենդի կարգավորմանը: Նիդեռլանդներում, որի քաղաքական գործիչները Մաաստրիխտի հիմնական ճարտարապետներն էին, մտահոգություն է առաջացրել «կողմ» քվեարկածների տոկոսային նվազ առավելությունը: Պաշտոնական Ամստերդամը կարծիք է հայտնել, որ Մաաստրիխտի համաձայնությունների վավերացումը Նիդեռլանդներում եւ Մեծ Բրիտանիայում կապված կլինի մեծ բարդությունների հետ: Հիշեցնենք, որ Ֆրանսիայում հանրաքվեի նախօրյակին Վաշինգտոնում տված հարցազրույցի ժամանակ Մեծ Բրիտանիայի նախկին վարչապետ լեդի Թետչերը բացասական է արտահայտվել Մաաստրիխտի համաձայնությունների կապակցությամբ, նշելով, որ աշխարհում այժմ ապակենտրոնացման ուժեղ ընթացք է եւ այն հակում ունի զարգանալու, ինչը հարցականի տակ է դնում Եվրոպայի Միացյալ Նահանգներ ստեղծելու ծրագիրը: Նա ասել է նաեւ, որ Մաաստրիխտի համաձայնությունների իրականացման հետեւանքով Արեւմտյան Եվրոպայի ժողովուրդների ազգային ինքնությունը կարող է խաթարվել:

Շվեդիան բողոքում է Իրաքի դեմ

BBC ռադիոկայանը հաղորդում է, որ Շվեդիայի կառավարությունը բողոքի նոտա է հղել Իրաքի իշխանություններին իր երեք քաղաքացիներին յոթ տարվա ազատազրկման դատապարտելու կապակցությամբ: Ինչպես հաղորդվում է, երեք շվեդ ինժեներները, որոնք մասնակցում էին Քուվեյթի ետպատերազմյան վերակառուցմանը, պատահաբար խախտել են սահմանը անապատում: Շվեդիայի արտգործնախարարը հայտարարել է, թե իր երկրի համար անհանդուրժելի են Իրաքի իշխանությունների գործողությունները, եւ որ նա բոլոր հնարավոր միջոցները կձեռնարկի Շվեդիայի քաղաքացիներին կալանքից ազատելու համար:

Մեզ մոտ վերջացրինք, հիմա էլ Մարսը

Տիեզերքի խնդիրներով զբաղվող ամերիկյան հետազոտական կենտրոնները մտահոգություն են հայտնել Մարս մոլորակի վրա երկրից ուղարկվող տիեզերական մեքենաների վնասակար ազդեցության առնչությամբ: Մարսի բնակլիմայական պայմանները առավելապես նպաստավոր են երբեւէ կյանքի առաջացման համար, սակայն, նշում են գիտնականները, երկրից Մարս ներմուծվող վիրուսները ընդունակ են ոչնչացնելու ցանկացած կյանք, որը կձեւավորվի Մարսի մակերեսին:

digitised by A.R.A.R.@

Աբխազները հարձակվել են վրացական ավտոբուսի վրա

7 վրացի զինվորներ զոհվել են, 10-ը վիրավորվել՝ նրանց ավտոբուսի վրա աբխազների հարձակվելու հետեւանքով: Հարձակումը տեղի է ունեցել Գագրայի մոտ, շաբաթ երեկոյան: Այդ մասին «ԻՏ»-ին հայտնեցին Գագրայի պարետատանը: Եւս երեք գվարդիականներ զոհվել են սեպտեմբերի 19-ին, Կոլխիդա գյուղի մարտերում: Տեղական աբխազների վկայությամբ, Գագրա քաղաքի մոտ աբխազները կենտրոնացրել են մեծ ուժեր, որը դիտվում է որպես երկարաժամկետ մարտերի նախապատրաստություն:

Լուժկով. հացն ու կաթը Մոսկվայում չեն թանկանա

Էներգակիրների նոր գները կբերեն տրանսպորտի եւ ժողովրդական սպառման ապրանքների նոր թանկացում: Միեւնույն ժամանակ Մոսկվայի իշխանությունները «կաշխատեն չբարձրացնել հացի եւ կաթի գները», եւ քաղաքի բյուջեից դրա համար կհատկացնեն «անհրաժեշտ ֆինանսական դոտացիաները», «ԻՏ»-ին հայտնեց Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովը: Յուրի Լուժկովը էներգակիրների գնի աճի անհրաժեշտությունը բացատրեց առաջին հերթին նրանով, որ դրանց ստացման ծախսերը գերազանցում են եկամուտը: Նրա խոսքերով, գների աճը «խթանվում է Ռուսաստանի կառավարության հարկային քաղաքականությամբ»: Մոսկվայի քաղաքապետը կառավարությանը կոչ արեց դանդաղեցնել գների աճի տեմպերը եւ զգուշացրեց, որ «գերարժեքավորման միտումով տեսությունը հեռանկար չունի»:

Ղազախստանը եւ ԱՄՆ-ը քննարկում են անվտանգության հիմնահարցերը

Հոկտեմբերի 15-16-ը Ալմա-Աթայում կկայանա միջազգային համաժողով «Ղազախստանի Հանրապետության, որպես միջուկազերծ պետության ազգային անվտանգության հիմնահարցերը» թեմայով: Կազմակերպիչներից են Ղազախստանի ԱԳՆ-ն եւ պաշտպանության նախարարությունը, ԱՄՆ համապատասխան ծառայությունները, ամերիկյան մի շարք խոշոր համալսարաններ եւ այլն: Ենթադրվում է համաժողովին Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Պակիստանի, Հնդկաստանի, Ռուսաստանի, Ուկրաինայի, Բելառուսի ներկայացուցիչների մասնակցությունը:

Բելառուսի ուղղափառ եկեղեցու 1000-ամյակը

Մինսկի եւ Գրոդնոյի մետրոպոլիտ, Բելառուսի պատրիարք Ֆիլարետը հայտարարեց հանրապետությունում տեղական ուղղափառ եկեղեցու եւ Պոլոցկի թեմի ստեղծման 1000-ամյակի տոնի մասին: Ֆիլարետի խոսքերով, 992 թ. Պոլոցկի թեմի ստեղծման առավել հավանական տարեթիվն է, որը հետագայում տարածեց իր ազդեցությունը ողջ Բելառուսում:

Ստրատեգիական ճյուղերը չեն պետականացվի

Էստոնիայի կառավարությունը հրապարակել է 11 խոշոր ձեռնարկությունների ցուցակը, որոնք ենթակա չեն սեփականաշնորհման: Դրանք ներկայացնում են տնտեսության ստրատեգիական ճյուղերը, որոնց վերահսկողությունն իրականացնելու է Էստոնիայի կառավարությունը:

Պարում էին ամերիկահայ մեր եղբայրներն ու քույրերը

Մենք արդեն տեղեկացրել էինք ԱՄՆ-ից ժամանած «Սեւան» հայկական պարախմբի սպասվող համերգի մասին: Այն կայացավ կիրակի երեկոյան ֆիլհարմոնիկ փոքր համերգասրահում: Ասենք, որ սովորական համերգից այն վերածվեց խմբի գեղարվեստական ղեկավար Ժորա Մակարյանի ծննդյան երեկոյի: Բանն այն է, որ Հայաստանում ծնված, այստեղ գեղարվեստական կրթություն ստացած եւ հանգամանքների բերումով սփյուռքահայ դարձած այս արվեստագետն իր 75 տարիներից 52-ը ծառայեցրել է հայրենիքից դուրս հայկական պարի պահպանմանն ու տարածմանը: *«Ուր էլ եղել եմ, խմբեր եմ կազմել, հայկական պարեր սովորեցրել, նաեւ օտարներին»*, անքող հպարտությամբ ասում է Ժ. Մակարյանը:

Նրա վերջին տարիների տքնանքի եւ անմնացորդ նվիրման արդյունքն է «Սեւան» խումբը: Այստեղ ընդգրկված են նրա մեծ գերդաստանի շատ անդամներ՝ կինը, դուստրը, որդին, չորս թոռները: Ճիշտ է, խմբի անդամները պրոֆեսիոնալ պարողներ չեն, բայց նրանց անվարժ շարժումներում եւ երգչուհի Անժելայի ձայնի անխառամանկ ելեւէջներում առկա անթաքույց սիրո եւ երկրպագության շեշտերը յուրատեսակ հմայք ու գրավչություն են առաջացնում: Երբ կրակոտ շարժումներով պարում էին պապն ու թոռը՝ փոքրիկ Շիրակը, դրանով կարծես հաստատում էին հայկական պարի կենսունակությունն ու հարատեւումը հեռավոր Ամերիկայի ափերում: Տեսնել էր պետք, թե ինչ նազանքով է գեղանի Արշակուհին կատարում Խաչ. Ավետիսյանի *«Իրիկնըրով պարը»*:

Խումբը Երեւան է ժամանել Հայաստանի խաղաղության հիմնադրամի եւ սփյուռքահայության հետ կապերի կոմիտեի հրավերով: Համերգի հաջողությանը մեծապես նպաստեց Հայաստանի գուսանական եւ ժողովրդական երգի պետական համույթի մասնակցությունը (գեղ. ղեկավար՝ կոմպոզիտոր Ռուբեն Ալթունյան):

«Մեր պարախմբի համար մեծ պատասխանատվություն է լինել Հայաստանում, այն էլ անկախության առաջին տարեդարձի օրերին», համերգի վերջում ասաց Ժ. Մակարյանը: «Սեւան»-ին սպասում են ելույթներ Արտաշատում, Հրազդանում, Էջմիածնում, բայց ամենահուզիչը կկայանա պարարվեստի այս նվիրյալի ծննդավայր Աշտարակում:

Հուսանք, որ մայր հայրենիքում ունեցած եւ ունենալիք ելույթները նոր լիցք կհաղորդեն պարախմբի շնորհալի անդամներին եւ ավելի կամրապնդեն նրանց հայեցի ոգին թե՛ կյանքում, թե՛ իրենց պարերում:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՃԻԿՅԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Կորաչի գավաթ

«Ուրարտու»-ի ախոյանը խորվաթական թիմն է

Ո՞վ է «Ուրարտու»-ի հաջորդ հակառակորդը, ի՞նչ մրցակարգով է անցկացվում բասկետբոլի եվրոպական հեղինակավոր մրցաշարերից մեկը՝ Կորաչի գավաթի խաղարկությունը: Պարզվում է, որ երկու հարցերի պատասխանն էլ վաղուց հայտնի էր: Բանն այն է, որ ՖԻԲԱ-ն ժամանակին ազգային ֆեդերացիաներին էր ուղարկել Եվրոպայի ակումբային թիմերի բոլոր մրցաշարերի մասնակիցների կազմն ու մրցակարգը, սակայն ինչ-ինչ պատճառներով այն մնացել էր դարակներից մեկում:

Եվ այսպես, Կորաչի գավաթի հերթական խաղարկությանը, որին առաջին անգամ մասնակցում է նաեւ Երեւանի «Ուրարտու»-ն, հայտեր էին ներկայացրել 28 երկրների 73 թիմեր: Ընդ որում, առավելագույնը՝ 4-ական թիմ են ներկայացրել միայն Բելգիան, Ֆրանսիան, Իսպանիան, Գերմանիան, Հունաստանը, Իտալիան, Ռումինիան, Սլովենիան, Չեխո-Սլովակիան, Թուրքիան եւ Հարավսլավիան: Նախկին ԽՍՀՄ-ից ասպարեզ են դուրս եկել 8 թիմեր՝ «Ուրարտու»-ն, Թբիլիսիի «Մերանի»-ն ու «Շեւարդենի»-ն, Վիլնյուսի «Ստատիբա»-ն, Ռիգայի «Աղամի-Ինտերլատվիա»-ն, Սարատովի «Ավտոդորոժնիկ»-ը, Լուգանսկի «Սպարտակ»-ը եւ Խարկովի «Ստրոիտել»-ը: Մրցակարգը հիմնականում գավաթային է: Նախնական փուլին մասնակցեցին կարգով համեմատաբար ցածր 18 թիմ:

9 հաղթողները դուրս են եկել 1/32-րդ եզրափակիչ: Այս փուլում, ինչպես նաեւ 1/16, 1/4, 1/2 եզրափակիչներում թիմերը բաժանվելու են զույգերի եւ միմյանց հետ կմրցեն 2 անգամ:

Եզրափակիչն էլ բաղկացած կլինի 2 հանդիպումից՝ տանը եւ դրսում:

Միայն 1/8-րդ եզրափակիչ մտած 16 թիմերը կբաժանվեն 4 խմբի: Շրջանաձեւ մրցակարգով խմբային մրցաշարերի 2-ական լավագույնները քառորդ եզրափակիչի ուղեգիր ձեռք կբերեն: Ըստ նախապես հայտնի գավաթային ցանցի, հաջորդ փուլում կամ 1/32-րդ եզրափակիչում «Ուրարտու»-ի մրցակիցն է լինելու Խորվաթիայի 2 թիմերից մեկը՝ Սիբենիկ քաղաքի «Սիբենիկ-Ջագրեբմոնտաժա»-ն: Առաջին հանդիպումը նախատեսվում է սեպտեմբերի 30-ին Երեւանում, պատասխան խաղը՝ հոկտեմբերի 7-ին մրցակցի հարկի տակ:

Խորվաթիան բասկետբոլային մեծ հեղինակություն ունեցող երկիր է, որի հավաքականը, հանրահայտ Դրաժան Պետրովիչի գլխավորությամբ, անցած ամռանը Բարսելոնում դարձավ օլիմպիական խաղերի փոխչեմպիոն, եզրափակիչում զիջելով Միացյալ Նահանգների «Երազանքի թիմ»-ին: Այնպես որ, «Ուրարտու»-ին լուրջ փորձություն է սպասվում:

Նույն մրցակարգով է անցկացվում նաեւ Ռոնկետիի գավաթի խաղարկությունը, որի մասնակիցներից է Աբովյանի «Հասիս»-ը եւ որը մրցասպարեզ է մտնելու 1/32-րդ եզրափակիչից:

Նշենք նաեւ, որ հաջողության դեպքում Երեւանի «Ուրարտու»-ն 1/16-րդ եզրափակիչում կմրցի Բելգիայի Դիլբեեկ քաղաքի «Բասկետ-Բրյուսել»-ի եւ Իտալիայի Միլան քաղաքի «Ֆիլիպս Մաչ-Լայն» թիմերի հանդիպման հաղթողի հետ:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Ի՞նչ արժե Խաչմանյանը

Այդ հարցը վերջնականապես պարզել հնարավոր չեղավ: Սակայն, ինչպես հայտնի դարձավ իրազեկ աղբյուրներից, Գյումրիի «Շիրակ» ակումբի գանձարանն աղքատացավ ավելի քան 200 հազար ռուբլով: Ճիշտ է, լուրեր են շրջում նաեւ կես միլիոնի մասին: Այս գումարի սահմաններում է գնահատվել «Արարատ»-ի եւ «Կոտայք»-ի նախկին կիսապաշտպան Աբրահամ Խաչմանյանի ինքնատիպ եւ գրավիչ խաղը:

Երկու անգամ նա արդեն հանդես է եկել իր նոր ակումբի համազգեստով եւ աչքի ընկել ՀՕՄ-ի հետ խաղում, դառնալով «Շիրակ»-ի խփած միակ գոլի հեղինակը:

Ինչպես հայտնի է, «Հրազդան» մարզադաշտում տեղի ունեցած այդ սկզբունքային մրցախաղում «Շիրակ»-ը պարտվեց 1:3 հաշվով:

Այնուամենայնիվ, իր կազմը համալրելով բարձրակարգ ֆուտբոլիստով, Գյումրիի թիմը շարունակում է հավակնել Հայաստանի Հանրապետության առաջին առաջնության չեմպիոնի տիտղոսին:

Ֆիշեր-Սպասկի՝ 5:2. Ցետուբյուն, Սան Ստեֆանո, բարեւ, Բելգրադ եւ... Կատարո՞վ

Սան Ստեֆանո կղզին հրաժեշտ է տալիս Ռոբերտ Ֆիշերին եւ Բորիս Սպասկուն: Դա պարզ դարձավ այն բանից հետո, երբ ամերիկացի գրոսմայստերը նախ «ուժի դիրքերից» սեւերով հաղթանակ կերտեց 10-րդ պարտիայում, իսկ ապա փայլուն հաղթանակ տարավ 11-րդում: Հաշիվը դարձավ 5:2 (եւ 4 ոչ-ոքի, որոնք նկատի չեն առնվում), եւ քանի որ վերջնական հաջողության համար անհրաժեշտ տասը «խոցումների» կեսը Ֆիշերն արդեն կատարել է, մրցակարգի համաձայն գրոսմայստերները տեղափոխվում են Բելգրադ, որտեղ փոքրիկ ընդմիջումից հետո, սեպտեմբերի 30-ին կվերսկսվի պայքարը:

Շախմատասերները հավանաբար դեռ մի քանի շաբաթ կվայելեն Ֆիշեր-Սպասկի մրցախաղին հետեւելու հաճույքը, բայց բացառված չէ, որ ոչ հեռու ապագայում նրանց սպասում է մի նոր, ավելի սենսացիոն եւ մինչեւ այժմ անհավատալի թվացող մենամարտ: Գարի Կասպարովը, որը շախմատիստների իր գլխավորած միության նախաձեռնած խոշոր փառատոնի առիթով գտնվում է Ֆինլանդիայում, Հելսինկիում մամուլի ասուլիսում հայտարարեց, որ սկզբունքորեն համաձայն է մրցախաղ անցկացնել Ռոբերտ Ֆիշերի հետ: Նման հանդիպում կազմակերպելու համար Կասպարովը երկու նախապայման առաջադրեց:

Նախ, մենամարտը պետք է ընթանա միայն *«քաղաքակիրթ որեւէ երկրում, այլ ոչ, ասենք, Հարավսլավիայում, Կոլումբիայում կամ Իրաքում»*: Եվ ապա, մրցանակային հիմնադրամ պետք է ստեղծեն պաշտոնական հովանավորները, եւ ոչ, Գարիի խոսքերով, «թմրադեղային դոլլարներով կամ Սադդամ Հուսեյնի փողերով»:

Հայտնի է, որ Եզդիմիր Վասիլեւիչը՝ այն նույն հարավսլավացի բանկիրը, որը նախաձեռնել է Ֆիշեր-Սպասկի մրցախաղը եւ այդ նպատակին տրամադրել 10 միլիոն դոլլար (որից 5 միլիոնը մրցանակային գումար), մեկ ամիս առաջ եւս 5 միլիոն էր առաջարկում Կասպարովին, եթե վերջինս համաձայներ տասը պարտիա խաղալ Ֆիշերի հետ: Եվ ահա օրերս Վասիլեւիչը հանդես եկավ նոր, պարզապես ապշեցուցիչ առաջարկով. բանկիրը պատրաստ է 100 միլիոն դոլլար ծախսել Կասպարով-Ֆիշեր մրցախաղի կազմակերպման համար...

Դե ինչ, նման ֆանտաստիկ եւ աներեւակայելի գումարներից շունչ քաշելու համար եկեք դիտարկենք Սան Ստեֆանոյի մրցախաղի հերթական պարտիան, հիանանք, թե ինչպիսի վարպետությամբ Ֆիշերը սեւերով խլեց նախաձեռնությունը, ինչ համառությամբ փորձեց իրացնել առավելությունը եւ ինչ հստակությամբ պաշտպանվեց Սպասկին:

Սպասկի-Ֆիշեր 10-րդ պարտիա

Նիմցովիչի պաշտպանություն

1. d4 Ձf6 2. c4 e6 3. Ձc3 Փb4 4. Թc2 d5 5. cd ed 6. Փg5 h6 7. Փh4 c5 8. dc Ձc6 9. e3 g5 10. Փg3 Թa5 11. Ձf3 Ձe4 12. Ձd2 Ձ:c3 13. bc Փ:c3 14. Նb1 Թ:c5 15. Նb5 Թa3 16. Նb3 Փ:d2+ 17. Թ:d2 Թa5 18. Փb5 Թ:d2+ 19. Ա:d2 Փd7 20. Փ:c6 Փ:c6 21. h4 Աe7 22. Փe5 f6 23. Փd4 g4 24. Նc1 Աe6 25. Նb4 h5 26. Նc3 Նhc8 27. a4 b6 28. Աc2 Փe8 29. Աb2 Ն:c3 30. Փ:c3 Նc8 31. e4 Փc6 32. ed Փ:d5 33. g3 Փc4 34. Փd4 Աd5 35. Փe3 Նc7 36. Նc3 f5 37. Աb2 Աe6 38. Աc3 Փd5+ 39. Աb2 Փe4 40. a5 ba 41. Նb5 a4 42. Նc5 Նb7+ 43. Աa3 a6 44. Ա:a4 Փd5 45. Աa5 Աe5 46. Ա:a6 Նb3 47. Նc7 Աe4 48. Նh7

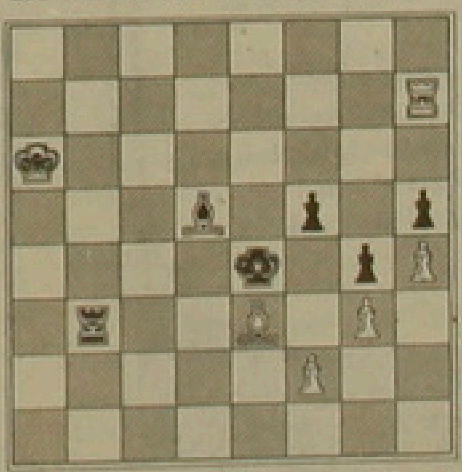

48. ... Ն:e3 49. fe Ա:e3 50. Ն:h5 Փe4 51. Նh8 Աf3 52. Նe8 Ա:g3 53. h5 Փd3 54. Աb6 f4 55. Աc5 f3 56. Աd4 Փf5 57. Նf8 Աf4 58. h6 g3 59. h7 g2 60. h8Թ g1Թ+ 61. Աc4 Թc1+ 62. Աb3 Թc2+ 63. Աb4 Թe4+ 64. Աc3 Թc6+ 65. Աb3 Թd5+ 66. Աc3 Թc5+ 67. Աb2 Թb4+ 68. Աa2. ոչ ոքի:

ԳԱԳԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ՀՀ առաջնություն

Չեմպիոնը կորոշվի այսօր

Շախմատի Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնության եզրափակիչ տուրից առաջ, որը տեղի է ունենալու այսօր, մրցաշարային աղյուսակում երկիշխանություն է: Առաջատարներն են մեր օլիմպիականները՝ գրոսմայստեր Արշակ Մինասյանը եւ միջազգային վարպետ Աշոտ Անաստասյանը:

Նախավերջին տուրում Մինասյանը ոչ-ոքի խաղաց Տիգրան Նալբանդյանի հետ: Դա հնարավորություն տվեց Անաստասյանին, որն առավելության հասավ Հովհաննես Դանիելյանի նկատմամբ, հավասարվել առաջատարին: Հիմա Անաստասյանն ու Մինասյանը 9 հնարավորից ունեն 7,5-ական միավոր: Այսօր Մինասյանը սեւերով մրցելու է միջազգային վարպետ Էդուարդ Մնացականյանի, իսկ Անաստասյանը՝ սպիտակներով Հայաստանի նախկին չեմպիոն, վարպետ Արմեն Համբարձումյանի հետ, որը Մանիլայի օլիմպիադայում մեր հավաքականի գլխավոր մարզիչն էր:

Կանոնադրության համաձայն, երբ առաջատարները հավասար միավորներով ավարտեն առաջնությունը, ապա երկուսն էլ Հայաստանի չեմպիոն կհռչակվեն: Սուր պայքար է ծավալվել նաեւ մրցանակային 3-րդ տեղի համար, որի 2 հավակնորդները՝ Նորայր Քալանթարյանն ու Հովհաննես Դանիելյանը այսօր հանդիպելու են իրար հետ: Քալանթարյանն ունի 6, իսկ մինչեւ 18 տարեկան շախմատիստների աշխարհի փոխչեմպիոնը 5,5 միավոր:

Բաժինը վարում է Սուրեն ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

Աննշան առավելությամբ ֆրանսիացիները «Այո» ասացին Մաաստրիխտին

Մեր աշխատակից Րաֆֆի Հերմոն ԱՐԱՔՍԸ հաղորդում է Փարիզից

Կիրակի գիշերը ամփոփվեցին արդյունքները. հանրաքվեին մասնակցել է ընտրողների 71 տոկոսը կամ 25.678.059 մարդ, որից 13.081.935-ը կամ 50,95 տոկոսը քվեարկել է «այո», իսկ 12.596.124-ը կամ 49,05 տոկոսը՝ «ոչ»: Ձեռնպահների մեծ տոկոսը (29,49) ու «այո»-ի եւ «ոչ»-ի միջեւ չնչին տարբերությունն էլ պերճախոս կերպով ցույց է տալիս այն մթնոլորտը, որում սեպտեմբերի 20-ին կայացավ հանրաքվեն: Այո, երկիրը բաժանվել էր երկու կեսի, կիսվել էր նույնիսկ RPR-ի նման մեծ կուսակցությունը: Ժակ Շիրակն ու նրա կողմնակիցները «այո»-ական, իսկ Շառլ Պասկուան եւ իր հետեւորդները «ոչ»-ական էին: Ընդհանուր հաշվով, «այո»-ի կողմնակիցներն էին Միտերանի սոցիալիստական կուսակցությունը, RPR-ի շիրակյան թեւը եւ UDF-ի ժիսկարյան հատվածը, մինչ որոշապես դեմ էին կոմունիստները, RPR-ի մյուս թեւը, Ազգային ճակատն ու մնացյալ մանր կուսակցությունները:

Ձայնի տպասումներից հետո, երեկոյան ժամը 10:07-ին վերջապես հեռուստատեսությամբ հանդես եկավ հանրապետության նախագահն ու քվեարկությունների արդյունքները հայտարարելուց հետո պատմեց. *«Այս պահից սկսած հաղթող կամ պարտվող չկա, այլ կա ու կմնա Ֆրանսիայի համար պատմական կարեւորագույն օրերից մեկը՝ սեպտեմբերի 20-ը»*: Խոսելիս նրա դեմքը դժգույն էր ու հոգնած՝ ընդամենը 3 օր առաջ էր դուրս գրվել հիվանդանոցից, ընդունելով, թե տառապում է քաղցկեղից, բայց չի վախենում...

Նախագահի դեմքին կար նաեւ հպարտություն՝ վերջին հաշվով իր ծրագիրն էր հաջողվել: Եվրոպան միանում էր խաղաղորեն՝ դրամով, մաքսատներով, տնտեսապես, իսկ Գերմանիան, որի հզորացումից այնքան վախենում են ֆրանսիացիները, գտնվելու է այդ միության մեջ. հոգ չէ, թե այնտեղ են լինելու նաեւ Պորտուգալիայի, Հունաստանի, Իսպանիայի, Իտալիայի ու Բելգիայի նման նվազ հարուստ երկրներ: Եվրոպական այդ տան միջոցով է, որ հնարավոր կլինի Խորհրդային Միության եւ Արեւելյան Եվրոպայի քաղաքականությամբ հակակշռել Միացյալ Նահանգները:

Նախագահ Միտերանից հետո եթերում հնչեցին Ֆրանսիայի այլ պատասխանատուների խոսքերը.

Վարչապետ Բերեգովուա. «Սա Եվրոպայի համար անգնահատելի, իսկ Ֆրանսիայի համար հաղթական օր է: Տնտեսական խաղաղության դուռը բացվում է»:

Լը Պեն, Ազգային ճակատի նախագահ. «Ֆրանսիան եւ ֆրանսիացիները կորցրին ճակատամարտը (օգտագործվում է Դը Գոլի հայտնի խոսքը), սակայն չեն կորցրել պատերազմը: Վաղվա Ֆրանսիան չի լինելու երեկվանը»:

Պասկուա. «Այսօր մեծ հույսեր են ծնվում Ֆրանսիայում. յուրաքանչյուր երկու ֆրանսիացիներից մեկը մերժել է Եվրոպական Միությունը»:

Շիրակ, Փարիզի քաղաքապետ եւ RPR-ի նախագահ. «Ես հայտարարում եմ, որ հետայսու ամեն մարդ իր ճիշտ տեղը կգտնի ընդդիմության ճակատում»: ■

Շեւարդնաձեն սպառնում է հրաժարականով

Վրաստանի Պետխորհրդի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն գտնում է, որ հոկտեմբերի 11-ին սպասվող խորհրդարանական ընտրություններից *«կախված է Վրաստանի ապագան»*: Երկուշաբթի օրը ռադիոուղերձում նա զգուշացրեց, որ եթե ընտրությունները չկայանան, *«երկրում կտիրի քաոսը, իսկ հետո ռազմական բռնապետությունը»*: Այդ իրադրությունում, հայտարարեց Է. Շեւարդնաձեն, *«ես հրաժարական կտամ»*:

Խոսելով Աբխազիայի իրադրության մասին, Պետխորհրդի ղեկավարը զինադադարի չկայանալու հիմնական պատճառ է համարում այն, որ *«ռազմական հանձնաժողովը դեռեւս չի կարողանում աշխատել»*:

Շեւարդնաձեի կարծիքով, *«չի կարելի Մոսկվայից դիտել, թե ինչ է կատարվում Աբխազիայում, պետք է ավելի ակտիվ աշխատել եւ Սուխումում, եւ Գուդաուտայում, անհրաժեշտ է խիստ հսկողություն սահմանել կրակի դադարեցման եւ աբխազական զինված ջոկատների տեղաշարժերի նկատմամբ»: «Ես ոչ մի դժվարություն չեմ տեսնում Վրաստանի տարածքից Հյուսիսային Կովկասի վարձկանների դուրս բերելու մեջ, եթե, իհարկե, Վրաստանը եւ Ռուսաստանը մնան նույն դիրքերում, որ մշակվել էր Մոսկվայում»*, ասաց Շեւարդնաձեն: Այդ մասին խոսվել է Սոչիում կայացած Ռուսաստանի եւ Վրաստանի պաշտպանության նախարարներ Գրաչովի եւ Կիտովանիի հանդիպման ժամանակ: *«Ես գտնում եմ, որ նրանց միջեւ այս հարցում փոխըմբռնում կա»*, նշեց Շեւարդնաձեն:

Նա հայտնեց նաեւ, որ չնայած Վրաստանի բարդ իրադրությանը, նա սեպտեմբերի 22-ին կմեկնի Նյու Յորք, որտեղ պատրաստվում է ելույթ ունենալ ՄԱԿ-ի Ընդհանուր ժողովում: ■

Ժիրինովսկին ընդդեմ ԱՄՆ-ի եւ Անգլիայի ի պաշտպանություն Իրաքի

Ինչպես հայտնեցին Ռուսաստանի Լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության մամուլի ծառայությունից, երկուշաբթի օրվանից Մոսկվայի ԼԴԿ-ն պիկետ է կազմակերպում ԱՄՆ-ի եւ Մեծ Բրիտանիայի դեսպանատների առաջ *«ի պաշտպանություն Իրաքի ժողովրդի»*, ինչպես նաեւ *«Եվրոպայում ամերիկյան զորքերի գտնվելու դեմ»*: Պիկետի թույլտվությունը ստացվել է Մոսկվայի իշխանություններից:

ԱՄՆ-ի դեսպանատան առջեւ պիկետին կմասնակցի կուսակցության նախագահ Վլադիմիր Ժիրինովսկին: Պիկետները տեղի կունենան մեկ ամսվա ընթացքում երկուշաբթի եւ երեքշաբթի օրերին ժամը 17-ից 19-ը: ■

Լուրերի Ռուք

Սնեգուր. Մոլդովան ձեզ հետ

Մոլդովայի նախագահ Միրչա Սնեգուրը համոզված է, որ հանրապետության բնակչությունը կողմնակից է նախկին ԽՍՀՄ հանրապետությունների հետ տնտեսական եւ քաղաքական հարաբերություններ հաստատելուն: Նիդեռլանդների հեռուստատեսությանը տված հարցազրույցում նա հայտարարել է, թե ԱՊՀ երկրների ղեկավարների հոկտեմբերի 9-ին Բիշքեկում կայանալիք առաջիկա հանդիպումը ինքը կաջակցի «ժողովրդի ցանկությանը»: ■

Արգելվում է սնունդը հանել

Թաթարստանի Նախարարների կաբինետի որոշման համաձայն, արգելվում է հացահատիկի, կարտոֆիլի, բանջարեղենի եւ դրանց մշակումից ստացված արտադրանքների արտահանումը հանրապետությունից: Այդ քայլը պայմանավորված է «սննդամթերքի պաշարների սղությամբ եւ նպատակ ունի պաշտպանել բնակչության շահերը»: ■

Ուկրաինա. Նոր դեր

Ուկրաինան ստացել է Եվրոպայի խորհրդի «հատուկ հրավիրված պետության» կարգավիճակ: Դա հանրապետությանը հնարավորություն կտա գործնական մասնակցություն ունենալ այդ հեղինակավոր եվրոպական կառույցի աշխատանքին: Հիմա Եվրոպայի խորհրդի կազմի մեջ են մտնում մայրցամաքի մոտ 30 պետություններ: ■

Զինկցորդներ Ալմա-Աթայում

Ինչպես հաղորդեցին «ԻՖ»-ին Ղազախստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնում, Ղազախստանում Թուրքիայի զինվորական կցորդ, ռազմաօդային ուժերի գնդապետ Նեջիլ Յըլմազը եւ Ֆրանսիայի զինվորական կցորդ, փոխգնդապետ Ժի Բուշոն ձեռնամուխ են եղել իրենց ծառայողական պարտականությունների կատարմանը: ■

Բելառուս. Վալյուտայի արգելք

Սեպտեմբերի 21-ից Բելառուսում արգելվում է վալյուտայի ազատ վաճառքը: Հանրապետության ազգային բանկի կարգադրությամբ, վալյուտան կփոխանակվի ռուբլով միայն արտասահմանյան անձնագրի եւ բաց վիզաների առկայության դեպքում: Փոխանակվող գումարը չպետք է գերազանցի 500 դոլլարը: ■

Ախալքալաք. Ձրի հեռախոս

Մինչեւ ընթացիկ տարվա վերջը Ախալքալաքում ավտոմատ հեռախոսներից կարելի է օգտվել անվճար: Քաղաքի կառավարիչներն այդ որոշումը բացատրում են 15 կոպեկանոց մետաղյա դրամի բացակայությամբ:

Լուրերը Interfax-ի, «Սնարկի», «Նոյյան տապանի» եւ մեր թղթակիցների

OK English OK

Անգլերենի ինտենսիվ դասընթացներ

Հրավիրում է «ՕՔԵՅ» կոոպերատիվը:

Սովորեցնում ենք **խոսել, կարդալ, գրել:**

Դասերը՝ **առավոտյան, ցերեկը, երեկոյան:**

Լսարանները՝ **քաղաքի տարբեր մասերում:**

Գինը՝ **այսօր ավելի էժան, քան վաղը:**

Շտապեցեք արժեզրկվող ձեր ռուբլիները փոխել մեր մշտարժեք գիտելիքների հետ:

Դրանք ձեզ վաղը դոլլարներ կբերեն:

Զանգահարեք հենց հիմա՝ **27-38-64, 34-79-38, 26-70-23, 34-30-19**

«Արամ Խաչատրյան» Մեծ Համերգասրահ

68-ՐԴ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆ

4485–4486 Հայոց Թվական

Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը

25 սեպտեմբեր

ՆՎԻՐՎՈՒՄ Է ԼԵՈՆԱՐԴ ԲԵՐՆՍԹԱՅՆԻ ՀԻՇԱՏԱԿԻՆ

Լեոնարդ Բեռնսթայն. Սյուիտ «Վեսթսայդյան պատմություն» մյուզիքլից

Էնդրյու Լլոյդ-Վեբեր. «Օպերայի ուրվականը»

Ռիչարդ Ռոջերս. «Օկլահոմա»

Ջորջ Գերշվին. «Պորգի եւ Բեսս»

Ռիչարդ Ռոջերս. «Հարավային Պասիֆիկ»

Մերեդիթ Վիլսոն. «Երաժիշտը»

Դիրիժոր՝ Վարուժան Կոջյան (ԱՄՆ)

Սկիզբը՝ ժամը 19.30

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում, ամեն օր ժամը 11–18-ը:

ԵՐՔԱՂԽՈՐՀՐԴԻ ԳՈՐԾԿՈՄԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՉՅԱ ՂԱՓԼԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Սեպտեմբերի 19-ին 25-րդ Թատերաշրջանի բացում

Նոր ներկայացում

Սեպտեմբեր 22

ԵՐՎԱՆԴ ՕՏՅԱՆ

Սեր եւ ծիծաղ

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար
ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

Տոմսերը վաճառվում են, բաժանվում են կոլեկտիվ հայտեր, տոմսարկղը բաց է ամեն օր ժամը 18-ից 19-ը
Հեռախոս 52-47-23

Ներկայացումների սկիզբը՝ ժամը 18:30-ին

ԳԼԱՁՈՐ 89

Ուսումնական կոոպերատիվը ողջունում է իր բոլոր այն սաներին, ովքեր այժմ ապրում են ուսանողական կյանքով

«Գլաձոր–89»-ը 1993 թ. բուհ ընդունվել ցանկացողներին հրավիրում է մասնակցելու ՀՀ բուհերի քննական բոլոր առարկաներից անցկացվող դասընթացներին, որոնք կվարեն փորձառու դասախոսները:
Դասընթացներին կարող են մասնակցել նաեւ ոչ ավարտական դասարանների աշակերտները:
Պարապմունքները կսկսվեն ս/թ. հոկտեմբերի 5-ից եւ կշարունակվեն մինչեւ 1993 թ. ընդունելության քննությունների սկսվելը:

Պարապմունքների սկիզբը՝ ժամը 17:30-ին:
Ուսման վարձը՝ 4 հազար ռուբլի:

Դիմումներն ընդունվում են ամեն օր, ժամը 17:30-ից 19:30-ը, Երեւանի Չեխովի անվան թիվ 55 միջն. դպրոցում (Մարշալ Բաղրամյան պողոտա 16):
Տեղեկատու հեռախոսահամար՝ 58-33-40:

ԱԶԳ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխաւոր խմբագիր
ՀԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Խմբագիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Տնօրէն ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

52.16.35 գլխ. խմբ.
58.10.41 խմբագիր
56.28.03 տնօրէն

Apple® Macintosh® համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի

Azg Daily, 47 Hánrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010 — Editor H. AVEDIKIAN

ՀՀ Նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2

Գրանցման թիւ 65 — Դասիչ 69149
Տպաքանակ 20 000 — Պատուէր 1547
Ստորագրուած է տպագրութեան 21.09.1992

digitised by A.R.A.R.@